

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra evropských studií

Bakalářská práce

2021

Lucie Malánová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra evropských studií

**Valencijská národní identita:
pohled současné etnicko-regionální levice**

Bakalářská práce

Autor práce: Lucie Malánová

Studijní program: Mezinárodní teritoriální studia

Vedoucí práce: PhDr. Zuzana Kasáková, Ph.D.

Rok obhajoby: 2021

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 4. 5. 2021

Lucie Malánová

Bibliografický záznam

MALÁNOVÁ, Lucie. *Valencijská národní identita: pohled současné etnicko-regionální levice*. Praha, 2021. 46 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra evropských studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Zuzana Kasáková, Ph.D.

Rozsah práce: 89 469 znaků

Anotace

Po formálním odmítnutí Fusterova pan-katalánského projektu v 90. letech se valencijská etnicko-regionální levice vyznačuje nejasnými postoji v otázkách národnostní politiky a identitární vize Valencijského společenství. Tato skutečnost je často akcentována místními anti-katalanisty, kteří zmíněné strany stále považují za katalánsky iredentistické. Sloučení etnicko-regionálních levicových stran do koalice Compromís přineslo uskupení místo v regionální vládě, a otázka její národnostní politiky se tak i v kontextu katalánského independenčního procesu stala aktuální. Aplikací metody tematické analýzy na programová prohlášení koalice z období mezi lety 2011 a 2019 práce identifikuje čtyři témata, prostřednictvím kterých Compromís formuluje své národně-identitární vnímání Valencijského společenství. Práce dochází ke zjištění, že ačkoliv koalice vnímá valencijský jazyk i kulturu jako svébytnou, na základě čehož žádá o zvýšení samosprávních pravomocí pro region, zkoumané dokumenty neprokazují přetrvávající vnímání identitární sounáležitosti koalice s pan-katalánskou vizí, a Compromís je tak podle De Winterovy typologie možné označit za autonomistické uskupení.

Annotation

After openly refusing Fuster's pancatalanist visions in the 1990s, the Valencian ethnoregionalist left did not proclaim a new clear identity politics position. This has been frequently drawn attention to by the Valencian anticatalanists who consider the ethnoregionalist left to be still pancatalanist and irredentist. The formation of a broader coalition Compromís of ethnoregionalist left-wing parties has uplifted the movement to the regional government. Considering the ongoing independence process in neighbouring Catalonia, understanding the identity politics of the Valencian ethnoregionalist left has gained a new level of importance and actuality. Using thematic analysis, the thesis identified four major themes which the coalition presented in its political programmes during 2011–2019. It found that even though Compromís considers the Valencian region to be worthy of greater autonomy, the analysed documents provide no direct evidence for the case of irredentism or separatism. Applying De Winter's typology of regional movements, Compromís was categorised as an autonomous one.

Klíčová slova

národní identita, pan-katalanismus, Valencijské společenství, etnicko-regionální levice, koalice Compromís

Keywords

national identity, pancatalanism, Valencian Community, ethnoregional left, coalition Compromís

Title

Valencian National Identity: The Position of the United Ethnoregionalist Left

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé práce, paní PhDr. Zuzaně Kasákové, Ph.D., za odborné vedení, rady i připomínky, díky kterým bylo možné práci vypracovat i v této nelehké době, navzdory všem pandemií způsobeným překážkám.

Obsah

Úvod	1
1 Výzkumný rámec	11
1.1 Národ, národní identita a stát	12
1.2 Národní a etnická hnutí a politické strany	14
1.3 Valencijská etnicko-regionální levice jako předmět výzkumu	18
1.4 Výzkumná otázka	20
1.5 Metodologie	22
2 Tematická analýza: národnostní témata v programových prohlášeních	25
2.1 Jazyková normalizace	26
2.2 Kultura Valencijek a Valencijců	29
2.3 Autonomie jako záruka důstojnosti	31
2.4 Země viditelná ve Španělsku, Evropě i ve světě	33
3 País Valencià, identita zakořeněná v teritoriu	34
Závěr	37
Summary	39
Použitá literatura	41

Úvod

Španělské království není národně homogenním státem. Principu národního sebeurčení se na jeho území dovolává několik národnostních skupin, které představují potenciální hrozbu pro národní soudržnost státu, jeho teritoriální uspořádání i ústavní pořádek. Ústava Španělského království proto ve článku 2 dává regionálním národnostním skupinám na svém území možnost jisté míry sebeurčení na základě přiznání regionální historické identity, tedy národnosti. Smlouvou zvanou autonomní statut je regionu podle článku 143 španělské ústavy přiznáno postavení autonomního společenství, ze kterého plyne ve statutu blíže specifikovaná míra samosprávy. To je ale možné pouze za předpokladu, že nebude zpochybněna nedělitelnost španělského národa, který v sobě jednotlivé národnosti slučuje.¹ Přiznaná míra sebeurčení ale není některými národnostními skupinami vnímána jako dostačující, a stupňování požadavků národního sebeurčení tak v několika případech přerostlo v otevřeně separatistická hnutí.

Jedním z nich je katalánské hnutí, které staví legitimitu svých národnostních požadavků nejen na svébytné regionální historii a kultuře, ale především na vlastním, katalánském jazyku. Toto hnutí nepředstavuje ohrožení pouze pro soudržnost španělského národa jako celku, ale je také přímým destabilizačním prvkem pro oblasti, které s Katalánkem nejen sousedí, ale sdílejí společný regionální jazyk. Oblasti na území Španělska, kde je možné se s variantami katalánštiny setkat, jsou mimo menší území v Aragonu (Franja de Ponent) hlavně Baleárské ostrovy a Valencijské společenství. Pro jazykovou blízkost těchto území se v 19. století zrodila myšlenka na jejich sjednocení do jazykově jednotného státu pod názvem Katalánské země (Països Catalans). Ačkoliv se tento cíl v případě katalánského národnostního hnutí nikdy nedostal mezi jeho hlavní priority, vzbudil v katalánsky mluvících oblastech debatu týkající se jejich vlastních kulturních a národních identit. Jelikož ovšem neexistuje všeobecně platná definice národa, ani národní identity, vzbuzuje idea vzniku Katalánských zemí na základě národnostního principu spory a získala si na svou stranu mnoho podporovatelů i odpůrců.² V některých oblastech je tak

¹ „Constitución Española aprobada por Las Cortes en sesiones plenarias del Congreso de los Diputados y del Senado celebradas el 31 de octubre de 1978“, článek 2, článek 143, <https://www.boe.es/legislacion/documentos/ConstitucionCASTELLANO.pdf> (staženo 30. dubna 2021).

² Andrew Dowling, „When National Symbols Divide: the Case of Pan-Catalanism and the Països Catalan“, *Journal of Iberian and Latin American Studies* 25, č. 1, (2019): 146–151, <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14701847.2019.1579494?journalCode=cjil20> (staženo 3. března 2021).

otázka národní identity jejích obyvatel stále živou a jednou z nich je i Valencijské společenství.

Valencijské společenství vzniklo na základě autonomního statutu z roku 1982, a stalo se tak jednou z oblastí, které autonomii získaly uznáním své historické národnosti.³ V autonomním statutu byla valencijská národnost uznána nezávazně na národnosti, ze které plyne statut katalánský a regionální jazyk společenství nese oficiálně název valencijsština, Akademie pro valencijský jazyk (*Acadèmia Valenciana de la Llengua*) ale vymezuje jeho jazykovou oblast jako shodnou s katalánsky mluvícími oblastmi.⁴ Jazyková blízkost regionů je tedy nepopíratelná. Obyvatelé Valencijského společenství jsou ale podle ústavy součástí španělského národa, který do jisté míry jejich kulturní specifika uznává. Splynutí valencijské a katalánské národnosti do jednoho jazykově homogenního národa je tak na druhou stranu možné interpretovat jako potlačení valencijské identity na úkor té dominantnější, katalánské.

Vnímání národní identity je pro účely práce základně interpretováno podle Anthonyho D. Smithe. Rozšířeno je o příspěvní Seana Careyho, který ve vnímání národní identity dodává význam pocitu sounáležitosti s určitou národnostní skupinou a práce se také opírá o Hobsbawmovo vyzvednutí role jazyka, jakožto účinného nástroje pro budování národního cítění. V souladu s Hobsbawmovou teorií vnímal kulturní, a hlavně jazykovou blízkost jako dostatečný základ pro pan-katalánskou národní identitu esejista a zakladatel moderního valencijského pan-katalanismu, Joan Fuster. Ve svém eseji *My, Valencijsci* (*Nosaltres, els valencians*) z roku 1962 rozvedl myšlenku, podle které bylo potřeba rozvíjet vazby mezi katalánsky mluvícími regiony, aby regionální jazyk a kultura mohla v dlouhodobém horizontu prosperovat.⁵ Zasloužil se tak o oživení konceptu Katalánských zemí a jeho zásluhou je i spojení pan-katalanistických vizí s „národně uvědomělou valencijskou levicí“. Ta se měla ujmout vlády nad regionem, kterému podle jeho slov chyběly elity ochotné vést jej ve valencijském národním duchu, protože pravicověji orientovaná městská společnost se vyznačovala anti-valencijskými náladami stejně jako snahou region po jazykové stránce pošpanělštit.⁶

³ Ley Orgánica 5/1982, „Estatuto de Autonomía de la Comunidad Valenciana“, (1. července 1982), článek 1, <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1982-17235&b=3&tn=1&p=20060411#aprimero> (staženo 9. dubna 2021).

⁴ Acadèmia Valenciana de la Llengua, *Gramàtica normativa valenciana*, (València: Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, 2006): 14.

⁵ Fuster, *Nosaltres, els valencians*, (Barcelona: El Cangur, 1996): 110.

⁶ Anselm Bodoque Arribas, „Unió Valenciana (1982-2008). Una aproximación“, *Papers: revista de sociologia* 92, č. 92, (2009): 205, <https://ddd.uab.cat/pub/papers/02102862n92/02102862n92p197.pdf> (staženo 22. února 2021).

Odlišný pohled na valencijskou identitární otázku ve svém eseji s názvem *Katalánská hrozba* (*El perill català*) z roku 1931 vyložil i spisovatel a básník Josep Maria Bayarri. Argumentoval, že kulturní a jazyková podobnost sama o sobě není legitimním důvodem pro navázání užších politických vazeb a varoval před rozpínavostí Katalánska, které by mohlo svébytnou valencijskou kulturu pohltnout. Valencijskou národnost vnímal jako svébytnou identitu.⁷ Zakládal tak především na Careyho vnímání národní identity jako míry pozitivního vztahu k národu. Ten pro Bayarriho představovala valencijská společnost nezávisle na té katalánské. Oběma národnostním pohledům se přitom dostalo zásadní politické i společenské odezvy.

Fuster své teze formuloval v období frankismu, kdy v zájmu centralizace státu byla na oficiální úrovni přerušena debata o otázkách týkajících se regionálních národností, jejich politické a kulturní autonomie. Po pádu režimu „národně uvědomělá valencijská levice“ přijala Fusterovu výzvu i jeho pan-katalánské vnímání valencijské identity, a tím dala vzniknout regionálnímu politickému směru zvanému *fusterianismus*. Valencijská společnost, ve které stále převládal anti-katalánský sentiment motivovaný po Bayarriho vzoru valencijskou svébytností, ale toto identitární vnímání ve větší míře nepřejala. Valencijská „národně uvědomělá levice“, pro kterou je v rámci práce využíván pojem etnicko-regionální levice, reagovala na neúspěch transformací svých národnostních vizí. Proces však dlouho nepřinesl žádnou konkrétní a jasně vymezenou národnostní politiku. Diskuzi o tom, jakým způsobem se s transformací národnostních vizí původně *fusterianistické* strany pokusily vypořádat, přitom upozaduje konzistentní anti-katalanistický a centralistický diskurz pravice, v rámci kterého jsou zmíněné levicové strany stále představovány jako pan-katalánsky iredentistické.⁸

Význam nejasnosti v národnostních vizích začal stoupat po roce 2011, kdy se část etnicko-regionálních levicových stran sloučila do koalice *Compromís* a volební preference tohoto uskupení vzrostly, přestože o jejím vnímání národní identity Valencijského společenství stále panovaly pochybnosti.⁹ V roce 2015, tedy v době aktivního průběhu katalánského independizačního procesu, se koalice dokonce stala členem regionální vlády.

⁷ Josep Maria Bayarri, *El perill català*, (València: Consell Valencià de Publicacions, 1931), <http://paisvalenciaseglexxi.com/pdf/perillcatala.pdf> (staženo 17. 2. 2021).

⁸ Vicent Flor i Moreno, „El regionalisme anticatalanista i la construcció de la identitat valenciana autonòmica“, *Quaderns de Ciències Socials* 2, č. 19, (2011): 36–37, <https://roderic.uv.es/handle/10550/28015> (staženo 30. dubna 2021).

⁹ Vicent Flor i Moreno, *Noves glòries a Espanya, anticatalanisme i identitat valenciana*, (València: Editorial Afers, 2011): 196.

Aby bylo možné lépe uchopit současný vztah valencijské etnicko-regionální levice k Fusterovu pan-katalanismu a tím potvrdit, či vyloučit oprávněnost anti-katalánského diskurzu, je potřeba blíže analyzovat národnostní politiku koalice Compromís.

Cílem práce je proto zodpovědět otázky: „Jakými tématy je v programových prohlášeníh Compromísu reprezentována národnostní politika koalice? Vede jejich zpracování k jasnému výkladu národní identity společenství, či jej problematizuje?“ K výzkumné otázce je přistoupeno kvalitativně, metodou tematické analýzy. Jelikož by pro analytickou část práce nebylo Hobsbawmovo a Careyho vnímání národní identity dostatečně rigorózní, soubor základních znaků národní identity je tak v práci rozšířen o Smithův výklad národa a z něj odvozené prvky národní identity. K interpretaci výsledků tematické analýzy a vyvození závěrů o povaze zkoumané koalice je využito De Winterovy typologie, díky které je uskupení možné zařadit na spektrum etnicko-regionálních stran, a získat tak nástroj vhodný pro srovnání výsledků získaných na základě studia programových dokumentů koalice s anti-katalánským pohledem.

State of the art

Stav současné debaty v otázce valencijské národní identity se soustřeďuje na tři základní témata. Prvním je vztah Valencijců s Katalánskem a otázka svébytnosti valencijské kultury na pomezí španělského a katalánského prostředí. Navazujícím tématem je fenomén valencijského anti-katalanismu, který regionální politiku výrazně formuje. Jako zásadní se tento fenomén ukazuje s ohledem na živý politický spor mezi anti-katalánským pravým křídlem valencijské politické scény a levicí navazující na dílo Joana Fustera, tvář valencijského pan-katalanismu. Posledním tématem je pak otázka implementace Fusterových národnostních vizí valencijskou etnicko-regionální levicí a vypořádání se s přetrvávajícím anti-katalánským diskurzem, který proti ní pravice aktivně využívá.

Otázku valencijské národní identity soustřeďující se na spor o valencijskou sounáležitost s Katalánskem je možné vnímat pohledem Bayarriho, který ji základě kulturních podobností zpochybňuje, nebo pohledem Joana Fustera, který ji naopak vyzdvihuje na úkor španělské národní celistvosti. V kontextu těchto pohledů dělí Vallés i Sanchis vzniklé národní směry na 5 skupin. Nejmenší sounáležitost se Španělskem a nejbližší vztah ke Katalánsku odráží podle tezí svého myšlenkového zakladatele *fusterianismus*. Druhý směr se nazývá „třetí cesta“ (*tercera vía*). Ta vychází z *fusterianismu*, ale upouští od části radikálnějších tezí tohoto směru. Jako referenční rámec své národní

identity vnímá valencijskou národnost, která na Katalánsko není politicky vázána. Třetí směr je striktní konstitucionalismus, pro který je valencijská identita ústavně spjatá s tou španělskou. Odlišný jazyk a kultura jsou brány jako určitá zvláštnost regionu, nikoliv jako argument pro vytvoření svébytného národa. Naprosté odmítnutí katalánského odkazu reprezentuje anti-katalanismus, ve valencijském kontextu označován jako *blaverismus*.¹⁰ Vallés i Sanchis jej popisuje jako reakční směr vytvořený valencijskou pravicí ve snaze zabránit levici implementovat *fusterianismus*. Posledním směrem je španělský reziduální uniformismus. Ten valencijskou identitu vnímá jako plně integrovanou do identity španělské.¹¹

Otázce identitárního vymezení valencijské identity se aktivně věnuje Vicent Flor i Moreno.¹² Hlavním přínosem jeho díla je zpracování diskurzu přítomného ve valencijské společnosti a jeho dopadů na valencijsko-katalánské vztahy. Argumentuje, že zásadní pro valencijskou identitu je absence silných identitárních prvků potřebných k sebeurčení. Obava z „pokatalánštění“ Valencie tak tuto roli plní a pomáhá identitu přímo utvářet, na rozdíl od valencijského katalanismu, který ji pomocí vztahu s Katalánkem pouze zasazuje do širšího kulturního kontextu.¹³ Jako jeden ze základních aspektů sporu vnímá to, že anti-katalanismus aktivně využívá strategie vytváření vnitřního nepřítele, čímž identitární konflikt udržuje aktivní.¹⁴ Identitární opozici Valencie a Katalánska se věnuje také Alfons Cucó Giner. Ten ji vnímá jako jev, který je díky katalánskému a valencijskému obrození přítomný již od začátku 20. století a ožívuje se vždy s katalánskými snahami o autonomii.¹⁵

¹⁰Jak tvrdí Flor, valencijský anti-katalanismus je často zaměňován s termínem *blaverismus*, ačkoliv nejde o přímá synonyma. Konkrétní rozdíly mezi těmito pojmy sice nejsou jasné, obecně se ale za *blaverismus* nepovažuje anti-katalanismus obecně, ale právě až reakční směr, který vznikl v 60. letech v odpovědi na dílo Joana Fustera.

¹¹ Ismael Vallés i Sanchis, „Nacionalismes al País Valencia: una proposta de tipologies des de la geografia política“, *Cuadernos de Geografía*, č. 65–66, (1999): 297–298, 306–310, <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=37814> (staženo 14. března 2021).

¹² Vicent Flor i Moreno, *L'anticatalanisme al país valencià: identitat i reproducció social del discurs del "blaverisme"*, disertační práce, (València: Universitat de València, 2009), https://www.researchgate.net/publication/277737352_L%27anticatalanisme_al_Pais_Valencia_Identitat_i_reproduccio_social_del_discurs_del_Blaverisme (staženo 22. února 2021); Vicent Flor i Moreno ed., *Nació i identitats. Pensar el País Valencià*, (València: Editorial Afers, 2013).

¹³ Vicent Flor i Moreno, „Les complexes relacion entre valencians i catalans“, *Nexe: debats valencians* 6, č. 8, (2011): 57, <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=3606213> (staženo 22. února 2021).

¹⁴ Vicent Flor i Moreno, „El discurs diferenciacionista valencià: la Generalitat valenciana“, in *Polítiques y ciudadanía: miradas antropológicas*, eds. Josepa Cucó i Giner a Beatriz Santamaria Campos (Alzira: Germania, 2010): 75,

https://www.academia.edu/2487160/El_discurs_diferenciacionista_valenci%C3%A0_la_Generalitat_Valenciana_i_el_regionalisme_banal (staženo 23. února 2021).

¹⁵ Alfons Cucó Giner, „Los nacionalismos periféricos: el caso valenciano“, in *El siglo XX: balance y perspectivas: V Congreso de la Asociación de Historia Contemporánea*, (València, 2000): 3,

Strach z katalánské expanze přitom vykládá jako snadno přístupnou strategii vytváření napětí mezi oběma regiony.¹⁶ Tak anti-katalanismus chápe také Xabier Zabaltza, tedy jako historickou reakci na posílení katalánské snahy o získání autonomního statutu a posilování katalánského nacionalismu, který byl podle něj navíc vyvolán nacionalismem španělským.¹⁷

Juan Luis Sancho Lluna patří k autorům, kteří anti-katalánské vnímání valencijské identity v době demokratizace státu vysvětlují slovy Joana Fustera, tedy jako jev způsobený silnou represí valencijské levice po občanské válce v kombinaci se socio-ekonomickou proměnou regionu. Stále větší identifikace společnosti s pravicovým ekonomickým přístupem a zakořeněnost frankistických institucí tak podle něj napomohly i přijetí anti-katalanismu.¹⁸ Také Juan Carlos Colomer Rubio při studiu období demokratizace připisuje frankismu a společenské proměně zásadní význam v přijetí anti-katalanismu jako jednoho z nejsilnějších rysů budujících novou regionální identitu.¹⁹ Miquel Àngel Pradilla Cardona ve svém díle tento postoj rozšiřuje o postřeh Vicenta Bello a odkazuje se na ekonomickou krizi 70. let, která v kombinaci s pádem frankismu narušila novou společensko-ekonomickou rovnováhu, a obnovila tak nejen samotnou identitární otázku, ale vyvolala i reakční vlnu spojovanou s anti-katalanismem.²⁰

Anselm Bodoque Arribas na rozdíl od výše zmíněných autorů přikládá zásadní vliv na otevření valencijské identitární otázky vzniku děl Joana Fustera. Vnímá totiž přímý vztah mezi Fusterovými publikacemi v 60. letech a radikálním oddělením valencijské a katalánské jazykové, kulturní i národní identity ve valencijské společnosti.²¹ Také podle Pere

<https://web.archive.org/web/20120620191310/http://www.ahistcon.org/docs/Valencia-nacionalismos.pdf> (staženo 22. února 2021).

¹⁶ Alfons Cucó Giner, „Actituds polítiques i lingüístiques al País Valencià contemporani“, *Treballs de sociolingüística catalana* 1, č. 1, (1977): 76, <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4985018> (staženo 22. února 2021).

¹⁷ Xabier Zabaltza, „¿Vías paralelas? Anticatalanismo valenciano y antivasquismo navarro durante la Transición“, *Dictatorships & Democracies* 5, č. 5, (2017): 74, https://www.researchgate.net/publication/328969386_Vias_paralelas_Anticatalanismo_valenciano_y_antivasquismo_navarro_durante_la_Transicion/fulltext/5bee3a4d92851c6b27c25c8a/Vias-paralelas-Anticatalanismo-valenciano-y-antivasquismo-navarro-durante-la-Transicion.pdf (staženo 23. února 2021).

¹⁸ Juan Luis Sancho Lluna, *Los orígenes históricos del anticatalanismo de la transición valenciana (1976-1982). Tradición, resistencia y reacción*, disertační práce, (Valencia: Universitat de València, 2017): 280–285, <https://roderic.uv.es/bitstream/handle/10550/63402/TESIS%20DOCTORAL-protégida-.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (staženo 3. března 2021).

¹⁹ Juan Carlos Colomer Rubio, „Culturas políticas del nacionalismo español: el caso de la ciudad de Valencia (1958-1979)“, *Franquisme & Transició. Revista d'Història i de Cultura* 3, č. 3, (2015): 171–172, https://www.researchgate.net/publication/289366851_Culturas_politicas_del_nacionalismo_espanol_el_caso_de_la_ciudad_de_Valencia_1958-1979 (staženo 3. března 2021).

²⁰ Miquel Àngel Pradilla Cardona, „La deriva estandarditzadora valenciana. del secessionisme rupturista a l'aïllanisme particularista“, *Zeitschrift für Katalanistik*, č. 18, (2005): 144, http://www.romanistik.uni-freiburg.de/pusch/zfk/18/09_Pradilla.pdf (staženo 3. března 2021).

²¹ Bodoque, „Unió Valenciana“, 203.

Alberola i Garcia se na otevření debaty nepodílela ani tak samotná katalánská emancipace, ani třídní a politický boj, jak tvrdí Fuster, ale spíše jeho formulace, na které nebylo možné nereagovat.²² Bodoque vnímá, že nejen samotné Fusterovy pan-katalanistické národní vize, ale taktéž jejich spojení s regionální levicí vzbudilo anti-katalánskou reakci. Dává přitom důraz na to, že ačkoliv valencijský anti-katalanismus není možné vnímat čistě jako pravicový fenomén, většina anti-katalanistů k pravici inklinuje.²³ Přítomnosti pravicového anti-katalánskému diskurzu vůči levicovým stranám v regionu se věnuje Xabier Zabaltza. Uvádí demagogii a vytváření vnitřního nepřítele jako strategii, kterou pravicové strany zastávaly už v době demokratizace státu, a to i přes to, že žádná z pan-katalanistických stran v té době neměla zastoupení v regionálním parlamentu, ani neexistovala žádná ústavní cesta, která by naplnění této, podle Zabaltzy nereálné, hrozby umožňovala.²⁴ Tvrdí, že valencijský anti-katalanismus v období demokracie je například v jazykových a kulturních aspektech vyhraněnější než historické formy anti-katalanismu ve Valencii. Poukazuje tedy na diskontinuitu v diskurzu, která je podle něj důkazem, že současný anti-katalanismus je především politická strategie k potlačení vlivu levice.²⁵

Francesc Viadel²⁶ uvádí, že i přes spory o to, jak a čím byl valencijský anti-katalanismus vyvolán, postupem času se stal jedním z mainstreamových identitárních aspektů valencijské identity a vnímá jej jako „domnělou autentickou a legitimní identitu Valencijců, která se obecně staví proti politické levici, demokratickému valencianismu, Katalánsku a vším s ním spojeným“.²⁷ Ferran Archilés i Cardona nevnímá valencijskou identitu jako jednoznačnou. Státní rámec regionu, a spolu s ním i Fusterovy národnostní cíle, ale podle něj nikdy nebyly v rámci Valencijského společenství relevantní otázkou, jelikož loajalita ke Španělsku zásadně převažuje nad tou regionální. Valencijská identita, která je ve

²² Pere Alberola i Garcia, „Estratègies polítiques i identitat col·lectiva al País Valencià“, *Revista Catalana de Sociologia*, č. 18, (prosinec 2002): 23, <https://www.raco.cat/index.php/RevistaSociologia/article/view/15544> (staženo 22. února 2021).

²³ Bodoque, „Unió Valenciana“, 205–207.

²⁴ Zabaltza, „¿Vías paralelas?“, 59–60.

²⁵ Xabier Zabaltza, „Towards Hroch's Phase Z: 'Anti-nationalism' in Valencia and Navarre (Spain)“, *Nations and Nationalism* 25, č. 3, (2019): 13, doi:10.1111/nana.12482.

²⁶ Francesc Viadel, *No mos fareu catalans: Història inacabada del blaverisme*, (València: Universitat de València, 2009).

²⁷ Francesc Viadel, „Anticatalanisme i involució al País Valencià contemporani. Conseqüències socials i polítiques d'un moviment reaccionari“, *La Transició a debat. I Congrés Nacional d'Història. Facultat Geografia i Història de la Universitat de València/Sindicat d'Estudiants dels Països Catalans (SEPEC)*, (València, 19. února 2015): 7, https://www.academia.edu/10985237/Anticatalanisme_i_involuci%C3%B3_al_Pa%C3%ADs_Valenci%C3%A0_contemporani_Conseq%C3%BC%C3%A8ncies_socials_i_pol%C3%ADtiques_dun_moviment_reacciinari (staženo 22. února 2021).

své podstatě pouze doplněním identity španělské, je ale pro konflikt, který v sobě nese, stále relevantní otázkou.²⁸ Xavier Coller a Rafael Castelló, kteří zkoumají fenomén dvojí identity v regionu, docházejí k podobnému závěru. Uvádějí také, že čím silnější je specifická afiliace k Valencijskému společenství, tím silnější je také afiliace ke španělskému státu.²⁹ Obava z potenciální vlny katalánského iredentismu je tak do jisté míry paradox. Také Francesc Pallarés, José Ramon Montero a Francisco José Llera, kteří zkoumají míru národních hnutí v regionech, považují valencijské hnutí spíše za regionalismus než za potenciálně silné národní hnutí.³⁰

Kromě státního rámce se mezi politické oblasti, které mezi oběma tábory nejčastěji vytvářejí konfliktní linie národnostního rázu řadí také otázky jazykových a kulturních institucí, vzdělávání, ale i regionálních symbolů či dokonce samotného pojmenování regionu. Právě regionální symboly se staly jednou z ústředních otázek debaty. Adolfo Carratalá a Dolors Palau Sampio vykládají jako zásadní aspekt (a také efekt) sporu o symboly vstup krajní pravice na politickou scénu.³¹ Andrew Dowling interpretuje její zapojení a následné vítězství anti-katalanistického stanoviska jako znak definitivní porážky pan-katalanismu ve Valencii.³² Naopak Xavier Coller píše, že levice, která svá stanoviska neprosadila, se ani po 30 letech necítila vlajkou ani hymnou regionu vhodně zastoupena a se svou údajnou prohrou se nesmířila.³³ María Ángeles Abellán López a Gonzalo Pardo Beneyto potvrzují přetrvávající tenzi ohledně otázky regionálního jazyka a symbolů společně s neochotou pravice přistoupit k jednání o jakémkoliv formě kompromisu.³⁴

²⁸Ferran Archilés i Cardona, „Demander l'autogovern: més enllà de l'anticentralisme. Valencianisme polític i autonomisme“, *Revista valenciana d'estudis autonòmics*, č. 63, (2018): 65, <https://dialnet.unirioja.es/ejemplar/504495> (staženo 22. února 2021).

²⁹ Xavier Coller a Rafael Castelló, „Las bases sociales de la identidad dual: el caso valenciano“, *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, č. 88, (1999): 163, <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=759369> (staženo 23. února 2021).

³⁰ Francesc Pallarés, José Ramon Montero a Francisco José Llera, „Non State-wide Parties in Spain: An Attitudinal Study of Nationalism and Regionalism“, *Publius* 27, č. 4, (1997): 139, <https://www.jstor.org/stable/3330613> (staženo 4. března 2021).

³¹ Adolfo Carratalá a Dolors Palau Sampio, Discursos en competència en la drete política valenciana: comunicació i estratègia davant les eleccions autonòmiques de 2019“, *Debats. Revista de cultura, poder i societat* 134, č. 1, (2020): 136, https://www.researchgate.net/publication/341705232_Discursos_en_competencia_en_la_drete_politica_valenciana_comunicacio_i_estrategia_davant_les_eleccions_autonomiques_de_2019 (staženo 3. března 2021).

³² Dowling, „When National Symbols Divide,“ 151.

³³ Xavier Coller, „Collective Identities and Failed Nationalism. The Case of Valencia in Spain“, *Pôle Sud*, č. 25, (2006): 127–128, https://www.researchgate.net/publication/251029090_Collective_Identities_and_Failed_Nationalism_The_Case_of_Valencia_in_Spain (staženo 3. března 2021).

³⁴ María Ángeles Abellán López a Gonzalo Pardo Beneyto, „La nueva configuración del sistema de partidos valenciano. Una aproximación institucionalista“, *Convergencia Revista de Ciencias Sociales* 25, č. 77, (2018): 191,

María Ángeles Abellán López a Gonzalo Pardo Beneyto při zkoumání valencijské politické scény potvrzují přetrvávající inklinaci valencijské pravice k anti-katalanismu, a to i po uzavření všeobecně přijímaného autonomního statutu Valencijského společenství. Úkolem pravice je tedy podle nich najít formu, jak i v současném ústavním rámci voliče přesvědčit, že anti-katalanistický diskurz je stále aktuální a potřebný pro ochranu valencijských zájmů.³⁵ S tímto pohledem souhlasí i Amadeu Mezquida, který přítomnost nového anti-katalanismu pozoruje například v diskurzu Lidové strany (Partido Popular; PP) pod pojmem *valencianismus*. Tento termín vnímá jako pouhé přejmenování fenoménu, díky kterému je možné s čistým štítem prosazovat anti-katalánskou politiku ve jménu hájení valencijských zájmů.³⁶

Otázka valencijského stranického systému a národních politik jednotlivých stran patří v akademické debatě k málo zmapovaným. Případové studie věnující se identitárním regionálním hnutím totiž v kontextu Španělska dávají přednost Katalánsku, nebo hnutím v rámci Baskicka či Galicie, vedle kterých je valencijská otázka velmi upozaděna. Dobrým příkladem je dílo Michaela Keatinga,³⁷ který se věnuje regionalismům na území Španělska, Valencijské společenství ale v jeho práci zůstává bez povšimnutí. Ani William B. Heller, který přímo porovnává španělské uspořádání regionálních stran a systém autonomních společenství s obdobnými uspořádáními napříč Evropou se valencijskému regionalismu nevěnuje blíže.³⁸ Wilfried Swenden, který se území Španělska také věnuje, zmiňuje valencijskou otázku pouze stručně jako okrajový jev katalánského regionalismu.³⁹

https://www.researchgate.net/publication/324810119_La_nueva_configuracion_del_sistema_de_partidos_valenciano_Una_aproximacion_institucionalista (staženo 23. února 2021).

³⁵ Abellán a Pardo, „La nueva configuración del sistema de partidos valenciano“, 188.

³⁶ Amadeu Mezquida, *El valencianisme enfront d'Espanya. Una anàlisi estratègica*, (Barcelona: Fundació Nexe, 2015): 75, <https://fundacionexe.org/wp-content/uploads/2015/11/demos008.pdf> (staženo 23. února 2021).

³⁷ Michael Keating, „Rethinking Sovereignty. Independence-lite, Devolution-max and National Accommodation“, *Revista d'Estudis Autònoms i Federals*, č. 16, (2012): 9–29, <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4078826> (staženo 4. března 2021); Michael Keating, „Reconsiderando la región: cultura, instituciones y desarrollo económico en Cataluña y Galicia“, *Revista de Derecho Político*, č. 48–49, (2000): 219–254, <http://e-spacio.uned.es/fez/eserv.php?pid=bibliuned:Derechopolitico-2000-48-49-1D9B21CA&dsID=PDF> (staženo 4. března 2021); Michael Keating, „Naciones, nacionalismos y Estados“, *Revista internacional de filosofía política*, č. 3, (1994): 39–59, http://e-spacio.uned.es/fez/eserv.php?pid=bibliuned:filopoli-1994-3-7098BD16-30EE-5583-22C3-E898EAAA17E8&dsID=naciones_nacionalismos.pdf (staženo 4. března 2021).

³⁸ William B. Heller, „Regional Parties and National Politics in Europe: Spain's estado de las autonomías, 1993 to 2000“, *Comparative Political Studies* 35, č. 6, (2002): 657–685, https://www.researchgate.net/publication/249699373_Regional_Parties_and_National_Politics_in_EuropeSpain%27s_Estado_De_Las_Autonomias_1993_to_2000 (staženo 4. března 2021).

³⁹ Wilfried Swenden, *Federalism and Regionalism in Western Europe. A Comparative and Thematic Analysis*, (London: Palgrave Macmillan, 2006); Wilfried Swenden, Liselotte Libbrecht, Bart Maddens a Elodie Fabre, „Issue Salience in Regional Party Manifestos in Spain“, *European Journal of Political*

Valencijské regionální levici a jejím postojům k Fusterovým vizím i národní politice se věnuje Ferran Archilés i Cardona. Ten uvádí, že levice na Fusterovu pobídku do svých programů dobře začlenila progresivismus v sociálních otázkách, důraz na regionální jazyk a kulturu, ale nepřejala podle něj národnostní politiku, kterou Fuster zastával.⁴⁰ S nízkým zastoupením národní politiky u levicových stran souhlasí i Luis Sebastián Castañares, Victoria Rodríguez-Blanco a Simó Alegre Jaén, kteří se věnují studiu volebních programů valencijských stran. Regionální levicové strany, jako je Compromís, se přitom podle nich ve větší míře národní politice nevěnují.⁴¹ Luis Català Oltra národní politiku etnicko-regionální levice považuje za komplikovanější otázku. Pozoruje, že míra jejího zapojení do agendy je proměnlivá a mimo jiné závislá například na socioekonomické situaci. V době hospodářské expanze je jí věnováno více prostoru a v době krize je upozadována. Tento vývoj je podle něj možné konkrétně sledovat na příkladu ekonomické krize z roku 2008 a následujících let.⁴² Dodává, že i když po praktické stránce etnicko-regionální levicové strany obecně vytvoření Katalánských zemí neprosazují, ze svého diskurzu tuto možnost neodstranily, ale spíše ji odsunuly na „příhodnější dobu“.⁴³

O postupném oslabování valencijské národní politiky píše také Francesc Viadel a Pere Alberola i Garcia. Viadel, který vnímá valencijský anti-katalanismus jako reakci na Fusterovy teze, pozoruje posun stran od Fusterovy koncepce k přijetí *tercera vía*.⁴⁴ Pere Alberola i Garcia také popisuje posun regionálních stran k *tercera vía*, který vykládá jako reakci na volební neúspěch stran spojených s pan-katalanismem. Zároveň nevnímá pouhé upozadění konceptu Katalánských zemí jako dostatečně funkční politickou taktiku a předpokládá nutnost naprostého odloučení stran od příslibu spojení Valencijského společenství s Katalánskem.⁴⁵

Research 48, č. 1, (2009): 58–79, <https://feb.kuleuven.be/VIVES/oud/oudesite/PUBLICATIES/INTPUBLICATIES/libbrechtmaddensswendenfabre2009.pdf> (staženo 4. března 2021).

⁴⁰ Archilés, „Demandar l'autogovern“, 65.

⁴¹ Luis Sebastián Castañares, Victoria Rodríguez-Blanco a Simó Alegre Jaén, „Estudio del clivaje valencianista y resultados de las elecciones autonómicas valencianas de 2019“, *Corts: Anuario de derecho parlamentario*, č. 32, (2019): 240, <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=7066508> (staženo 23. února 2021).

⁴² Lluís Català Oltra, *Fonaments de la identitat territorial amb especial atenció a la identitat nacional. El cas valencià: discursos polítics sobre la identitat valenciana entre els militants de base del Bloc, EUPV i PSPV-PSOE*, disertační práce, (Sant Vicent del Raspeig: Uviversitat d'Alacant, 2012): 730–731, <http://rua.ua.es/dspace/handle/10045/28677> (staženo 23. února 2021).

⁴³ Català, *Fonaments de la identitat territorial*, 732–733.

⁴⁴ Viadel, „Anticatalanisme involució al País Valencià contemporani“, 18.

⁴⁵ Alberola, „Estratègies polítiques“, 24.

Akademická debata ukazuje, že složka valencijské identity spojená s regionem je spíše doplňkovým aspektem identitárního vnímání Valencijců. I přesto je ale kontroverzní otázkou. Udržovat ji aktuální pomáhá i převážně pravicový anti-katalánský diskurz, který patří v současné debatě k jednomu z nejkoumanějších fenoménů valencijského identitárního vnímání. Etnicko-regionální levice ve Valencii ve sporu upustila od *fusterianismu* a přešla ke společensky přijatelnější *tercera vía*, ale jak argumentují mnozí autoři, zdá se, že žádné definitivní zamítnutí pan-katalánských vizí levice dosud neprovedla.

Struktura práce

První kapitola práce, výzkumný rámec, představuje relevantní koncepty a teorie týkající se vnímání národní identity a její tematizace politickými uskupeními. Zaměřuje se také na De Winterovu typologii etnicko-regionálních stran, která je v práci využita k interpretaci národnostní politiky koalice Compromís. Následně je formulovaná výzkumná otázka práce a popsána metoda tematické analýzy, která je v práci aplikována na vybraná programová prohlášení koalice. Jádrem práce jsou druhá a třetí kapitola, které představují analytickou část práce. Kapitoly nejsou členěny chronologicky, ani v jiném kategorizačním vztahu ke zkoumaným dokumentům, ale vztahují se přímo k hlavní tématům identifikovaným v průběhu analýzy. Druhá kapitola je tak rozdělena do čtyř podkapitol. První z nich je téma jazykové normalizace soustředující se na jazykovou politiku koalice. Druhé téma, o kterém pojednává samostatná podkapitola, je nazváno kultura Valencijek a Valencijců. Třetím tématem je autonomie jako záruka důstojnosti a posledním samostatně zpracovaným tématem je země viditelná ve Španělsku, Evropě i ve světě. Třetí kapitola, País Valencià, identita zakořeněná v teritoriu, se již věnuje interpretaci výsledků tematické analýzy a zařazení koalice do De Winterova kategorizačního modelu etnicko-regionálních stran.

1 Výzkumný rámec

Tato kapitola představuje výzkumný rámec práce. V teoretické části jsou nejprve postupně definovány základní koncepty práce, tedy národ, národní identita a stát. Následně je provedeno rozlišení mezi národními a etnickými hnutími a jejich politickými projevy, aby do tohoto kontextu mohla být zasazena skupina etnicko-regionálních stran. Zvláště pozornost je věnována kategorizačnímu modelu Lievena De Wintera, který je využit pro

popsání širší povahy zkoumané koalice. Tato teorie je dále aplikována na problematiku vnímání národní identity u valencijských etnicko-regionálních levicových stran. V závěrečné části se kapitola věnuje formulaci výzkumných otázek a popisu v práci použité metodologie.

1.1 Národ, národní identita a stát

Ačkoliv byla otázka národní identity v Evropě v průběhu 19. i 20. století jednou z určujících, po teoretické rovině stále nepatří k plně pochopeným. Jednotlivé koncepte národní identity se od sebe liší svými teoretickými základy i empirickým výkladem.⁴⁶ Všeobecná shoda nepanuje ani na definici národa, předmětu identitárního určení. Z hlediska svého vymezení i svrchovanosti vnímá Benedict Anderson národ jako lidmi vnímané „pomyslné společenství“.⁴⁷ Podle Miroslava Hrocha je národ „početná sociální skupina charakterizující se kombinací několika druhů vzájemných vztahů (ekonomických, teritoriálních, politických, náboženských, kulturních, jazykových a dalších), které vycházejí zprv ze způsobu, jakým se člověk na specifickém území vypořádal s fundamentálním antagonismem vůči přírodě a zadruhé z odrazu těchto vztahů do lidského vnímání“.⁴⁸ Hugh Seton-Watson se domnívá, že národ není možné přesně vědecky definovat. O jeho existenci je možné mluvit ve chvíli, kdy se „významný počet lidí v rámci jedné komunity rozhodne jako národ vnímat, nebo se jako národ chovat. [...] Pokud významná skupina lidí přesvědčení sdílí, disponuje národním uvědoměním“. Není přitom nutné, aby tento pocit sdíleli všichni členové dané komunity a není ani možné přesně definovat minimální procentní podíl lidí, který by měl tento pocit sdílet. Určující je pro danou skupinu schopnost národní uvědomění rozšířit tak, aby ve společnosti nabylo na praktickém významu.⁴⁹ Anthony D. Smith za národ považuje společnost sdílející „historické teritorium – domovinu, společné pověsti a dějinné vzpomínky, veřejnou a většinou sdílenou kulturu, právní rámec společný pro všechny členy komunity a společnou ekonomiku umožňující volný pohyb

⁴⁶ Sean Carey, „Undivided Loyalties: Is National Identity an Obstacle to European Integration?“, *European Union Politics* 3, č. 4, (2002): 390, <http://eup.sagepub.com/content/3/4/387> (staženo 2. dubna 2021).

⁴⁷ Benedict Anderson, *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*, (London: Verso, 2006): 6.

⁴⁸ Miroslav Hroch, *Social Preconditions on National Revival in Europe: A Comparative Analysis of the Social Composition of Patriotic Groups among the Smaller European Nations*, (Cambridge: Cambridge University Press, 1985): 4–5.

⁴⁹ Hugh Seton-Watson, *Nations and States: An Enquiry into the Origins of States and the Politics of Nationalism*, (Cambridge: Methuen, 1977): 5.

členů komunity“.⁵⁰

Co se národní identity týče, tu pak Smith popisuje jako typ kolektivní identity, která národ definuje a jejíž znaky se tedy shodují se znaky základně popisujícími národ samotný. Upozorňuje však na to, že pro národ jsou zpravidla významné i další druhy kolektivních identit (například náboženská, ideologická nebo etnická identita). Národní identita je proto ze své podstaty multidimenzionální, a tím pádem neredukovatelná pouze na jeden ze svých prvků, což znesnadňuje její umělé vnucení.⁵¹ Eric Hobsbawm tvrdí, že vnímání národní identity postavené na základě sdílené etnicity, jazyka, kultury, náboženství či jiných společensko-antropologických aspektů v rámci komunity je až pozdějším důsledkem státního uspořádání, které bylo k etnické homogenitě primárně motivováno politicky.⁵² Podle Careyho, který svůj přístup odvozuje od Tajfelovy definice kolektivní identity, je k národní identitě možné přistupovat jako k míře pozitivního vztahu, který v různé intenzitě jednotlivci ke svému národu chovají.⁵³

Ačkoliv podle Smithe je jak národ, tak i národní identita částečně definována vlastním teritoriem a jednotným právním rámcem, tyto koncepty by neměly být zaměňovány s pojmem státu, od kterého se svojí podstatou liší. Stát je tvořen specifickým typem veřejných institucí, které na daném území mají monopol na vykonávání moci, kdežto za národ jsou považovány samotné vazby, na kterých komunita zakládá svoji politickou jednotu.⁵⁴ Důraz na oddělení termínů klade také Seton-Watson, jehož vnímání těchto pojmů je v principu shodné se Smithovým. Důraz na rozlišení pojmů klade především proto, že národ v jeho pohledu není přímo vázaný na vlastní státní jednotku. Je tak možné, aby více národů soužívalo v rámci jednoho státu a je i možné, aby jeden národ žil na území více států.⁵⁵ K otázce vztahu národu a státu se vyjadřuje také Thomas H. Eriksen, který pro objasnění tohoto vztahu staví proti příslušnosti k národu (národnost) příslušnost k etniku (etnicita). Obě identitární vymezení se podle něj zakládají na kulturní podobnosti jedinců v rámci skupiny, která je odlišuje od ostatních. Národ je ovšem vázán na vlastní stát s jednotnými politickými i kulturními hranicemi. Etnikum ze své podstaty tyto nároky nesdílí, není ale vyloučeno, že se v jeho rámci nezartikulují. Pokud se tak stane, primární

⁵⁰ Anthony D. Smith, *National Identity*, (London: Penguin Books, 1991): 9–14.

⁵¹ Smith, *National Identity*, 9–14.

⁵² Eric Hobsbawm, „Language, Culture, and National Identity“, *Social Research* 63, č. 4 (1996): 1066, <https://www.jstor.org/stable/40971324> (staženo 2. dubna 2021).

⁵³ Carey, „Undivided Loyalties“, 391.

⁵⁴ Smith, *National Identity*, 14–15.

⁵⁵ Seton-Watson, *Nations and States*, 1.

identifikace etnika se změnil v národnostní hnutí.⁵⁶

Vztahem mezi národní příslušností, etnikem a jejich vazbou na stát se věnuje také Michael Keating, podle kterého existují tři základní přístupy, jak je s koncepty možné pracovat. Podle prvního, askriptivního přístupu, je etnicita vnímána jako primární příslušnost ke skupině, se kterou jedinec cítí sounáležitost na základě znaků, které s dalšími jedinci v rámci dané skupiny sdílí, a které mu zároveň pomáhají odlišit se od ostatních skupin. Primární etnické rozřazení je pak předpokladem pro následné budování národu.⁵⁷ Podle druhého, voluntaristického přístupu je pro národní sebeurčení dostačující, aby se určitá společnost svévolně rozhodla považovat se za národ pouze na základě pocitu vlastní sounáležitosti bez nutnosti etnického vymezení. Třetí přístup konceptu etnicity a národnosti odděluje tím, že národnost vykládá jako produkt státního uspořádání a poukazuje tedy na její přímou vazbu na stát.⁵⁸

1.2 Národní a etnická hnutí a politické strany

Pouta, která mezi sebou jedinci uvnitř národa sdílejí díky svým kulturním podobnostem, se stávají fundamentálním základem, na němž autority staví svoji legitimitu, a dávají tak vzniknout politickému principu zvanému nacionalismus. Podle Gellnera nacionalismus staví na „sňatku“ dvou základních prvků, kultury a organizace. Oba tyto prvky pak nemohou zůstat plně nezávislé, jelikož určitý typ kultury může být ovládán pouze specifickým modelem organizace a určité organizační modely mohou naopak vyžadovat specifické typy kultur. Typem organizace, ve které je možné aplikovat nacionalismus je potom stát.⁵⁹ Hobsbawm nacionalismus vykládá jako „politický program, [...] který se zakládá na tom, že skupiny definující se jako národy mají, a tak i prosazují své právo zakládat státy podobného typu, který se stal standardním od doby Velké francouzské revoluce“. Tento politický program, pro který je základním principem národní zájem, je podle něj podstatou nacionalismu. Hobsbawm si je vědom akademické nejednotnosti, která panuje okolo konceptu etnicity, uvádí ale, že nezávisle na jejím přesném výkladu se etnicita nesporně odkazuje k jakési hlubší úrovni kolektivní identity, a proto se s ní nacionalismy snaží aktivně

⁵⁶ Thomas H. Eriksen, *Ethnicity and Nationalism: Anthropological Perspectives*, (London: Pluto Press, 1993): 3–7.

⁵⁷ Autor uvádí, že jedním z historicky velmi vlivných základů pro etnické rozlišení skupin bylo (a stále je) dělení rasové, od jeho vlivu na národní vymezení se ale kontinuálně upouští.

⁵⁸ Keating, „Naciones, Nacionalismos y Estados“, 41–44.

⁵⁹ Ernest Gellner, *Nacionalismus*, (Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003): 16–17.

pracovat. Politický program, který je nacionalismu vlastní, ale na druhou stranu z definice etnicitě nenáleží – ačkoliv i etnikum může být nositelem politických funkcí a programů včetně těch nacionalistických a separatistických. Nabytí politických ambicí etnika proto podle něj vede k nacionalizaci hnutí.⁶⁰

Donald Horowitz připouští politizaci etnicky motivovaných skupin, které vnímá jako aktéry na pomezí politických stran a zájmových skupin, které získávají svoji podporu a voliče v rámci etnika, jehož zájmy zastupují. Jejich voliči pak v praxi takové strany volí nikoliv proto, že by perfektně vystihovaly jejich osobní zájmy, ale převáží u nich zájem o skupinu, do níž se řadí.⁶¹ Richard Gunther a Larry Diamond vnímají hlavní znaky politizovaných etnických skupin podobně jako Horowitz. Jejich určujícím vymezením je, že se svůj politický program nesnaží stavět celospolečensky, ale podmíněně právě zájmu konkrétní skupiny. Uvádějí ovšem, že na rozdíl od nacionálních stran si ty etnické nekladou za cíl nabytí státní nezávislosti, naopak státních struktur využívají k plnění své agendy.⁶²

Huri Türsan uvádí, že každá etnická skupina je ve své podstatě potenciální nacionální skupina, která si za svůj cíl může určit zformování vlastního státu, ale ne každá skupina tyto ambice má. Jelikož všeobecně jsou politické strany a aktéři motivováni snahou zastupovat principy, se kterými se jejich cílová skupina identitárně ztotožňuje, tato skutečnost platí i pro etnická hnutí. Politizace etnických hnutí podle Türsan tedy sama o sobě nutně neznamená jejich nacionalizaci. Je nutné přihlídnout k tomu, že tato hnutí mohou prosazovat celé spektrum zájmů od etnicky motivovaného zastoupení skupiny na jedné straně až po státní nároky na straně druhé. Dalším aspektem, který Türsan těmto skupinám v evropském kontextu přikládá, je vazba k regionu, historickému teritoriu, se kterým je dané etnikum spjaté. Kombinace regionálních a etnických vazeb tak definuje specifický typ politických stran. Ten je vzhledem k problematice etnicko-národnostního aspektu stran a vlivem rozdílné míry fixace na konkrétní region v literatuře nazýván různými způsoby. Türsan uvádí, že je tak možné setkat se například s označením „subnárodní regionalismus“, „periferní nacionalismus“, „substátní nacionalismus“, „etnický periferní nacionalismus“ nebo „etno-nacionalismus“. Türsan, jenž volí označení etnický regionalismus vnímá jako určující aspekty etnicko-regionálních stran: „subnárodní teritoriální hranice a exkluzivní

⁶⁰ Eric Hobsbawm, „Ethnicity and Nationalism in Europe Today“, *Anthropology Today* 8, č. 1, (1992): 4–6, <http://links.jstor.org/sici?sici=0268-540X%28199202%298%3A1%3C3%3AEANIET%3E2.0.CO%3B2-H> (staženo 6. dubna 2021).

⁶¹ Donald L. Horowitz, *Ethnic Groups in Conflict*, (London: University of California Press, 1985): 291–294.

⁶² Richard Gunther a Larry Diamond, „Types and Functions of Parties“, in *Political Parties and Democracy*, eds. Richard Gunther a Larry Diamond, (Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 2001): 22.

skupinovou identitu“. Přičemž „exkluzivní skupinová identita“, etnicita, podněcuje kolektivní aktivitu, základní předpoklad etnického regionalismu.⁶³

Témata, kterým se etnicko-regionální strany věnují mají za cíl posílit identitární sounáležitost skupiny. Türsan tvrdí, že se nejčastěji jedná o otázky jazykové (posilování pozice regionálního jazyka), posilování pozitivního vztahu k regionu za účelem oslabení sounáležitosti na celostátní úrovni a samosprávní požadavky (devoluce).⁶⁴ Smith etnický motivovaným politickým hnutím přiřazuje tři definující témata. Zaprvé je to změna *statutu quo* v existujícím rozdělení moci ve státě. Toto téma je podle něj zásadní nejen z hlediska faktických cílů, ale také pro svou diskurzivní funkci. Druhým tématem je identitární sebeurčení. Téma vyzývá skupinu ke „znovuobjevení“ kolektivní identity a mobilizace komunity prostřednictvím vzkříšení společné historie, zvyků a tradic, rituálů nebo jazyka. Třetím tématem je posílení vlivu inteligence. Ačkoliv význam vlivu inteligence na národy se může lišit, je pro etnická hnutí zásadní zajistit, aby měla vlastní inteligenci, která by skupinu mohla zastupovat, znovuoživovat jazyk, tradice i kulturu a udržovat ji vědecky a kulturně aktivní.⁶⁵ V rámci témat, která jsou pro etnická hnutí stěžejní k tomu, aby mohla v dlouhodobé perspektivě zvýšit své politické ambice, Hobsbawm vyzdvihuje především roli jazyka. Výsadní postavení jazyku přikládá z pragmatických důvodů – vlastní jazyk dovoluje skupině komunikovat výlučně mezi sebou, je tedy vhodným argumentem pro vytváření regionálních institucí a paralelních struktur blízkých konkrétnímu etniku. Významné jsou také důvody kulturní, protože tvorba spjatá s konkrétním jazykem pomáhá skupinu kulturně vymezit.⁶⁶

Lieven De Winter považuje etnicko-regionální strany za samostatnou „duchovní rodinu“ politických stran, které se od ostatních odlišují tím, že požadují reorganizaci národní vládní struktury za účelem dosažení určité míry samosprávy. Samosprávní požadavky, na které strany v rámci této duchovní rodiny cílí, jsou ale velmi rozdílné, a strany je tak potřeba dále klasifikovat. Jako určující charakteristiku se De Winter rozhodl využít spektrum radikality samosprávních požadavků, které strany v evropském prostředí vznášejí a rozdělil je do tří skupin na strany, které jsou neseperatistické, evropské federalistické strany a strany

⁶³ Huri Türsan, „Ethnoregionalist Parties as Ethnic Entrepreneurs“, in *Regionalist Parties in Western Europe*, eds., Lieven De Winter a Huri Türsan, (London: Routledge, 1998): 5.

⁶⁴ Türsan, „Ethnoregionalist Parties as Ethnic Entrepreneurs“, 8–9.

⁶⁵ Smith, *National Identity*, 140–141.

⁶⁶ Hobsbawm, „Language, Culture, and National Identity“, 1077–1079.

separatistické.⁶⁷

Nejméně radikální jsou strany protekcionistické, jejichž cílem je prosadit určitou jedinečnost regionu v rámci státu. Odkazují se nejčastěji na svoji jazykovou či kulturní odlišnost. Mezi jejich cíle patří prosazování regionálního jazyka na oficiálních úrovních regionu, boj proti jazykové diskriminaci příslušníků daného etnika i snaha o zachování a rozvoj regionální kultury. O stupeň radikálnější jsou strany autonomistické. Takové strany principiálně respektují rozdělení správních pravomocí mezi centrální a regionální vládu, ale žádají o úpravu tohoto poměru. Zaměřují přímo na region, ve kterém působí, jejich snahy o větší regionální autonomii se tak nevztahují na zbývající části země. Na rozdíl od stran autonomistických, národně-federální strany směřují své snahy ke zvýšení autonomie napříč regiony daného státu s cílem stát federalizovat. Všechny tři doposud zmíněné typy stran operují v platném státním rámci, nežádají plné osamostatnění regionu, ale spíše vnitřní reorganizaci státu, a jsou tedy neseperatistické. Druhá skupina, evropské federalistické strany požadují autonomii regionu v rámci „Evropy regionů“, tedy realizaci vize, ve které by evropské státní uspořádání kopírovalo národnostně jednotné regiony. Mezi stranami, které v tomto rámci operují, nepanuje jednota v tom, jak by měl model Evropy regionů přesně fungovat a tento koncept tedy některým stranám umožňuje zastávat nejasné stanovisko ohledně jejich vztahu ke stávajícímu státnímu rámci.⁶⁸

Třetí skupinu tvoří strany separatistické, které usilují o vyvázání regionu ze stávajícího státního rámce. Tyto strany mohou být independentistické, nebo iredentistické. Independentistické strany usilují o plnou politickou nezávislost regionu. Strany iredentistické se naopak chtějí vyvázat ze svého současného státu nikoliv za účelem samostatnosti, ale pro možnost připojení se k jinému státu, s jehož kulturní identitou se ztotožňují. De Winter uvádí, že motivace iredentistických hnutí je pak často podporována právě ze strany státu, který tyto strany považují za svoji kulturní vlast. Uvádí, že iredentistické výzvy se častěji projevují v situacích mezinárodní nestability než během stabilních období.⁶⁹

De Winter uvádí, že je běžné, že se strany mezi jednotlivými skupinami pohybují a upravují své cíle. Ze strategických důvodů tak například upřednostňují prosazování

⁶⁷Lieven De Winter, „Conclusion: A Comparative Analysis of the Electoral, Office and Policy Success of Ethnoregionalist Parties“, in *Regionalist Parties in Western Europe*, Lieven De Winter a Huri Türsan eds., (London: Routledge, 1998): 204–205.

⁶⁸ De Winter, „Conclusion“, 204–205.

⁶⁹ Ibid., 205–208.

mírnějších cílů, po jejich dosažení se ale strany posouvají k radikálnějším požadavkům. Mnoho protekcionistických etnicko-regionálních hnutí, která se původně soustředila především na jazykovou a kulturní agendu, se tak postupně stala například hnutími autonomistickými, federalistickými, či své sílíci pro-separatistické tendence zakryla přijetím vize Evropy regionů. K tomuto dělení De Winter přidává ještě několik druhotných charakteristik, kterými je možné dělení doplnit. Jde o rozřazení na levo-pravém politickém spektru, postoj k evropské integraci a zastoupení „new politics“ a „anti-modernistických“ otázek. Sám De Winter ale druhotným charakteristikám přikládá váhu pouze ve specifických situacích definovaných specifiky konkrétní politické scény.⁷⁰

1.3 Valencijská etnicko-regionální levice jako předmět výzkumu

Za dva základní aspekty identity, které se ve Valencijcích mísí, je možné považovat vztah s Katalánskem a míru sounáležitosti se Španělskem. Fenomén, o kterém Smith mluví jako o „mnohočetnosti identit“,⁷¹ je tedy možné v tomto případě konkretizovat na identitu dvojí – regionální a státní. Identitární spor byl ve Valencijském společenství v tomto ohledu veden převážně mezi zastánci *blaverismu* a *fusterianismu*. V souladu s Careyho vizí je spor v případě obou skupin motivován nízkou mírou pozitivního vztahu k jedné z národnostních skupin. K eskalaci sporu mezi oběma skupinami došlo v rámci demokratizace na přelomu 70. a 80. let. *Fusterianisté* neobhájili vizi vedoucí ke sblížování Valencijského společenství a Katalánska na základě blízkosti jejich kultur a dominantní se v té době stal *blaveristický* výklad národnostního vnímání valencijské společnosti. Tento spor, který někteří akademici považují za finální prohru *fusterianismu*,⁷² ale vedl strany k reflexi a úpravě vnímání valencijské kolektivní identity tak, aby lépe odrážela dvojí loajalitu Valencijců i katalánský vliv na regionální kulturu. Plodem těchto reflexí se stal zmíněný směr *tercera vía*.⁷³

Pod vlivem *tercera vía* přešly původně pan-katalánské strany k formálnímu uznání národně-teritoriálního rámce Valencijského společenství. Neupustily ovšem od vnímání kulturní a jazykové sounáležitosti s Katalánskem. V roce 2007 se jedné z těchto stran, Valencijskému národnímu bloku (Bloc Nacionalista Valencià; Bloc), který se definuje jako

⁷⁰ De Winter, „Conclusion“, 208–210.

⁷¹ Smith, *National Identity*, 3.

⁷² Dowling, „When National Symbols Divide“, 151.

⁷³ Català, „Discursos polítics“, 190–191.

národně-valencijská strana,⁷⁴ podařilo získat zastoupení v regionálním parlamentu. První větší úspěch ale reformovaná valencijská levice zažila až při regionálních volbách roku 2011, do kterých se Bloc spojil se stranou Iniciativa valencijského lidu (Iniciativa del Poble Valencià; IPV), která prosazuje valencijský regionalismus,⁷⁵ a se stranou Ekologická levice – Zelení (VerdsEquo País Valencià), která kromě své primární, ekologické orientace podporuje „rozvoj kulturní, jazykové a společenské osobitosti Valencijské země“.⁷⁶ Společně tak tyto strany daly vzniknout koalici Compromís.⁷⁷

Podle svého zakládajícího koaličního prohlášení je Compromís valencijským regionalistickým uskupením, které hájí zájmy valencijského lidu jakožto španělskou ústavou uznané historické národnosti s vlastním samosprávním územím.⁷⁸ Podle tohoto prohlášení tedy koalice principiálně respektuje své místo uvnitř španělského státu a otevřeně se nezasazuje o vlastní státní jednotku. Podle Keatingova vnímání rozdílu mezi etnickými a národnostními uskupeními, by tak formální uznání ústavního uspořádání Compromís kategorizovalo jako etnické nikoliv národní hnutí. Tomu nasvědčuje také důraz na hájení zájmů valencijského lidu i rozvoj kulturní, jazykové a společenské osobitosti Valencijské země, odpovídající tématům etnicky motivovaných hnutí podle Anthonyho D. Smithe. Přiznanou sounáležitostí s valencijským lidem a vazbou na územní vymezení Valencijského společenství je proto koalici Compromís formálně možné zařadit mezi etnicko-regionální politická uskupení, jak je vnímá Türsan. V otázce faktických cílů koalice, které by umožňovaly bližší určení povahy koalice podle De Winterovy typologie, ale existují rozpory.

Cílem Compromísu je podle jeho zakládajícího koaličního prohlášení také získat vyšší míru samosprávy pro valencijský lid a zastupovat jeho zájmy, nikoliv zájmy Madridu.⁷⁹ Na tomto základě by proto o koalici Compromís bylo možné mluvit jako o autonomistickém uskupení spadajícím podle De Winterovy typologie mezi neseperatistická etnicko-regionální uskupení. Ačkoliv ale koalice ztotožňuje valencijské území s Valencijským společenstvím, oficiální název regionu nevyužívá a ve svých

⁷⁴ „Estatuts i reglaments“, Bloc, Compromís, <https://bloc.compromis.net/info/estatuts-i-reglaments/> (staženo 28. dubna 2021).

⁷⁵ „Estatuts (des de V Congrès Iniciativa 9 de juny de 2018)“, Iniciativa del Poble Valencià, Compromís, <https://iniciativa.compromis.net/documents/estatuts-des-de-v-congres-iniciativa-9-de-juny-de-2018/> (staženo 28. dubna 2021).

⁷⁶ „Estatuts“, VerdsEquo, Compromís, <https://verds.compromis.net/estatuts/> (staženo 28. dubna 2021).

⁷⁷ Anselm Bodoque Arribas, „Les elits polítiques i la qüestió valenciana“, in *Nació i identitats. Pensar el País Valencià*, ed. Vicent Flor, (València: Editorial Afers, 2013): 92–93.

⁷⁸ „Manifest“, Compromís, <https://compromis.net/info/manifest/> (staženo 19. března 2021).

⁷⁹ Compromís, „Manifest“.

oficiálních dokumentech se k regionu obrací jako k Valencijské zemi (País Valencià). Tento název přitom přímo odkazuje na dílo Joana Fustera a jím vnímané příslušnosti Valencijského společenství do celku Katalánských zemí. I na tomto základě *blaveristé* koalici Compromís považují za „menšinu sloužící Katalánsku“, která nezastává místní zájmy, ale za svůj cíl považuje stát se součástí Katalánska.⁸⁰ Na základě tohoto tvrzení by v rámci De Winterovy typologie byla koalice zařazena mezi uskupení separatistická, konkrétně iredentistická.

1.4 Výzkumná otázka

Od doby demokratizace až do konce prvního desetiletí 21. století Bodoque i Flor přisuzují etnicko-regionálním levicovým stranám nedokončenost transformace jejich národnostních vizí, která přiživuje politickou tenzi v regionu. Flor uvádí, že nejasnosti národnostních vizí stran se základem ve *fusterianismu*, poukazují na to, že i když velmi oslabené, *fusterianistické* národnostní vnímání je ve stranách stále živé a spolu s ním i *blaveristický* diskurz pravice.⁸¹ Ten se, jak uvádí Anselm Bodoque, od období demokratizace nijak výrazně nezměnil. Oslabení *blaveristického* diskurzu je podle něj navíc možné pouze za předpokladu, že by se levicovým stranám podařilo vytvořit nový identitární narativ, který by se zbavil „dvojznačností a byl schopný získat, nebo alespoň bojovat o podporu pro identitární sjednocení, které by vytlačilo anti-katalanismus z definice kolektivní identity valencijské společnosti“.⁸²

Nejasností národnostního vnímání etnicko-regionálních levicových stran si také Flor a Bodoque vysvětlují jejich politický neúspěch v regionu. Po sjednocení těchto stran ale koalice Compromís ve volbách roku 2011 dosáhla na do té doby historicky nejlepší volební výsledek etnicko-regionálních stran ve Valencijském společenství, a od roku 2015 je navíc součástí regionální vlády. Cílem této práce je proto určit, zdali formální sjednocení stran přineslo vyjasnění národnostní politiky koalice a pokusit se určit, jaké je její současné vnímání národnostní příslušnosti Valencijského společenství.

Hlavní výzkumné otázky je tedy možné formulovat takto: „Jakými tématy je v programových prohlášeních Compromísu reprezentována národnostní politika koalice? Vede jejich zpracování k jasnému výkladu národní identity společenství, či jej problematizuje?“

⁸⁰ Flor, „El regionalisme anticatalanista“, 36–37.

⁸¹ Flor, *Noves Glòries a Espanya*, 196.

⁸² Bodoque, „Les elits polítiques“, 95.

Otázka národnostního vnímání koalice vyvolává tenze mimo jiné také proto, že z jejího postoje nevyplývá, jakou národnostní politiku je od ní v blízké budoucnosti možné očekávat. V rámci zkoumání národnostních témat, kterým se koalice věnuje, proto bude koalice zařazena do De Winterova modelu etnicko-regionálních stran, který by měl pomoci národně-politické cíle koalice interpretovat. Cílem tak bude určit míru samosprávních požadavků uskupení a v případě identifikace separatistických tendencí určit, zda jsou jejich rysy independentistické, či iredentistické ve vztahu ke Katalánsku, z čehož jsou původně *fusterianistické* strany dlouhodobě obviňovány.

Časové vymezení předmětu práce je situováno mezi roky 2011 a 2019. Spodní hranice období byla určena literaturou doloženým výchozím předpokladem nejasného a nejednotného národnostního postoje samostatně stojících etnicko-regionálních levicových stran před jejich sloučením a následně samotným vznikem koalice v roce 2011. Zkoumané období je následně částečně definováno sérií tří úspěšných volebních období do regionálních kortesů (Corts Valencianes), přičemž ihned v těch bezprostředně následovaných po jejím vzniku koalice získala 7 poslanců, a stala se tak třetím nejsilnějším politickým uskupením regionu.⁸³ V následujících dvou termínech v letech 2015 a 2019 pak usedla i v regionální vládě, a etablovala se tak na valencijské politické scéně.

Časové vymezení je pak určeno také zasazením do širšího politického kontextu Španělska. Vymezené období totiž koresponduje s obdobím aktivního průběhu katalánského independizačního procesu a ekonomickou krizí z roku 2008, která byla ve Španělsku celostátně následována také krizí politickou. Význam takzvaného katalánského procesu pro předmět práce spočívá v tom, že případné osamostatnění Katalánska by nezvratně změnilo španělský ústavní rámec, což by se dotklo nejen Valencijského společenství, ale všech regionů země. Tím, že ale Valencijské společenství s Katalánskem přímo sousedí a v regionu historicky existuje tenze ohledně konceptu Katalánských zemí, osamostatnění Katalánska by znamenalo potenciální otevření této otázky. Prohloubení národně-identitární krize v sousedním regionu pak k rozřešení valencijského postoje vybízí samo o sobě.

Druhým zmíněným fenoménem je pak pro Španělsko velmi těžký průběh ekonomické krize. Od jejího počátku až do místního vrcholu na konci roku 2012 vzrostl počet nezaměstnaných až na 27 % aktivní společnosti a výrazně se projevil problém dlouhodobé nezaměstnanosti zejména mladých lidí. Tato situace vyústila v celospolečenskou nespokojenost s politickým zastoupením země a přivedla na politickou

⁸³ Bodoque, „Les elits polítiques“, 93.

scénu mnoho nových uskupení na regionální i celostátní úrovni.⁸⁴ Vzhledem k tomu, že předmět této práce je situován na regionální úroveň a význam obou výše zmíněných fenoménů přesahoval ve vybraném období hranice zkoumaného regionu, je možné předpokládat, že obdobně jako De Winterem zmíněná mezinárodní nestabilita i tato „meziregionální“ nestabilita má potenciál zvýšit projevy případného iredentismu, a období se tak jeví jako vhodné pro studium tohoto fenoménu.

1.5 Metodologie

Analýza programových prohlášení je zpracována metodou tematické analýzy. Ačkoliv si práce je vědoma omezení, která s sebou aplikace této metody přináší, tento typ metody byl zvolen vzhledem ke kvalitativní povaze výzkumné otázky a parametrům data-setu, tedy jeho malému rozsahu a jazykové nejednotnosti, která znemožňuje diskurzivní výklad textů. Výsledky analýzy jsou následně interpretovány podle De Winterova modelu etnicko-regionálních stran.

Tematická analýza je v praxi často používaným typem metody kvalitativního výzkumu, nepadá ovšem všeobecná shoda na tom, jak k ní správně přistupovat. Autoři jako Boyatzis, Holloway a Todres, nebo Ryan a Bernard ji ale nepovažují za samostatnou metodu, avšak spíše za proces, jenž je vlastní kvalitativním metodám, a který je v rámci kvalitativního přístupu obecně užitečný. Naopak Braun a Clarke pro její širokou využitelnost považují tematickou analýzu za základní metodu kvalitativního výzkumu.⁸⁵

Jak ji popisují Braun a Clarke, tematická analýza je specifická tím, že jasně představuje pouze metodu analýzy dat, ale na rozdíl od jiných typů metod nepředepisuje specifický způsob jejich sběru, ani na sebe neváže konkrétní teoretická stanoviska, či epistemologické a ontologické rámce. Je tak vhodná jako „systematický přístup pro identifikaci, analýzu a vyhodnocování vzorců – témat, v rámci data-setu, jenž není pevně spjatý s konkrétní teorií“. Výhodou této metody tedy je, že jejím prostřednictvím je možné odpovědět na širokou škálu výzkumných otázek (s výjimkou zkoumání jazykových forem a jejich dopadů) a nemá předepsanou velikost zkoumaného data-setu. Jako výhodnou také

⁸⁴ José Fernández-Albertos a Alexander Kuo, „Economic Hardship and Policy preferences in the Eurozone Periphery: Evidence from Spain“, *Comparative political studies* 49, č. 7, (2016): 877–879, <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0010414016633224> (staženo 24. března 2021).

⁸⁵ Lorelli S. Nowell, Jill M. Norris, Deborah E. White a Nancy J. Moules, „Thematic Analysis: Striving to Meet the Trustworthiness Criteria“, *International Journal of Qualitative Methods* 16, (2017): 2, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1609406917733847> (staženo 13. dubna 2021).

uvádějí její relativní nenáročnost v porovnání s jinými kvalitativními metodami i přístupnost výsledků výzkumu širšímu čtenářskému publiku. Jako nevýhodu popisují jistou absenci podstaty metody spojenou s nízkou mírou jejího teoretického zarámování i akademické prestiže.⁸⁶

Analýza provedená v této práci se týká oficiálních programových dokumentů koalice Compromís, zkoumaný data-set je proto sestaven ze zakládajícího koaličního programového prohlášení a regionálních volebních programů koalice Compromís ve vybraném období. Konkrétně se jedná o regionální volební programy z let 2011, 2015 a 2019. Dokumenty byly zvoleny na základě hodnoty své ideové a programové výpovědi. Ačkoliv koalice kandiduje také do okresních, celostátních i evropských voleb, zaměření na programy prezentované v rámci voleb regionálních, tedy na volby do valencijských kortesů, vychází z čistě regionální povahy výzkumné otázky. Dokumenty nejsou z důvodu nedostupnosti materiálů v obou verzích jazykově jednotné. Část z nich, konkrétně zakládající prohlášení a program z roku 2015 jsou psané španělsky, zbylé dva programy z let 2011 a 2019 jsou ve valencijstině.

Průběh tematické analýzy zahrnoval 6 kroků. Prvním bylo předzpracování dat, tedy první čtení vybraných textů a jejich selektivní kódování. Podstatou selektivního kódování je redukce data-setu za účelem vyfiltrování pro výzkum relevantních úseků textu, které dále představují korpus podrobený analýze.⁸⁷ Části zahrnuté do korpusu mají formu plného znění relevantního programového bodu, v případě bodově nestrukturovaného textu tvořícího součást některého z vybraných dokumentů je za část vhodnou k zařazení do korpusu považován odstavec, nebo jiný, menší, avšak výpovědně ucelený textový útvar, například souvětí. Selektivní kódování bylo provedeno deduktivním (*top-down*) postupem, za relevantní přitom byly považované takové úseky, jejichž výpověď se týkala znaků národní identity, jak je definuje Anthony D. Smith, rozšířené o prvek společného jazyka, kterému při budování národní identity Hobsbawm připisuje zásadní význam. Jedná se o znaky:

1. domoviny, jakožto historického teritoria, se kterým zkoumaná skupina cítí identitární pouto;
2. společných pověstí a dějinných vzpomínek;
3. veřejné a většinou sdílené kultury;

⁸⁶ Virginia Braun a Victoria Clarke, *Successful Qualitative Research: a Practical Guide for Beginners*, (London: SAGE Publications, 2013): 178–180.

⁸⁷ Braun a Clarke, *Successful Qualitative Research*, 206.

4. právního rámce společného pro všechny členy komunity;
5. společné ekonomiky;
6. společného jazyka.

Takto stanovený textový korpus byl následně ve druhém kroku podroben úplnému kódování, které se již zásadně liší od kódování v rámci předzpracování dat. Cílem úplného kódování je označit významovou značkou, kódem, všechna pro zodpovězení výzkumné otázky potenciálně relevantní data obsažená v korpusu. Za kód je považováno slovo, slovní spojení, či krátká věta, která vystihuje podstatu významu vybraného úseku textu pro zodpovězení otázky. Kódy mohou být odvozeny přímo z dat, k nimž se vztahují (*data-derived*), a ke kterým mají sémantický vztah. Nebo může jít o kódy jejichž vazby k datům jsou vnímány specificky v kontextu daného výzkumu (*researcher-derived*). Ty jsou konceptuálně širší, s daty většinou spjaté především po teoretické rovině. Znakem kódu, jakožto základního prvku analýzy, je jeho monotematicnost. Aby s kódy bylo možné následně pracovat, každý kód představuje jeden významový aspekt vyznačeného úseku. K jednomu úseku je ale pro jeho popsání možné přiřadit více kódů.⁸⁸

V tomto kroku bylo postupováno induktivním (*bottom-up*) typem kódování, které nemělo předdefinovanou skupinou kódů, ale kódy samotné byly vytvářeny až během samotné analýzy. Při tomto typu kódování nového úseku dat tak vždy (s výjimkou kódování prvního úseku) mohly nastat dvě situace. Buď bylo možné využít již existujícího a pro nový úsek vhodného kódu, nebo byl vytvořen kód nový. Výsledkem tedy je kombinovaná tematická analýza využívající v prvním kroku deduktivního přístupu pro redukci dat na relevantní korpus a v druhém kroku přístupu induktivního, citlivějšího na jednotlivosti kódů. Vybraný úsek a jeho kódování pak vypadá například takto:

Text	<i>kód</i>
„Je potřeba více propagovat výuku valencijské a jejího užívání v oblastech se španělsky mluvící většinou za účelem společensky sblížit valencijské obyvatelstvo“. ⁸⁹	<i>upozadění španělštiny;</i> <i>sblížení společnosti</i> <i>valencijské</i>

Třetím krokem je identifikace primárních témat. V rámci tohoto kroku bylo nejprve

⁸⁸Braun a Clarke, *Successful Qualitative Research*, 206–224.

⁸⁹„Programa electoral 2011–2015: Les mans netes i les propostes clares“, *Compromís*, (2011): 76, <https://compromis.net/programa-2011-2015/> (staženo 15. 4. 2021).

nutné provést čištění kódů, tedy jejich opakované procházení za účelem odchyčení případných formálně odlišných, ale významově stejných kódů vzniklých v průběhu induktivního kódování. Následovalo hledání vzorců mezi kódy. Za vzorec je považován vztah mezi dvěma či více kódy, který může být pro zodpovězení otázka významný. Tento vztah může být vyvozen na základě četnosti opakování, nebo naopak výjimečnosti určitých kódů, nebo na úrovni významových vyvození mezi kódy. Vzorce jsou základem pro primární témata, která „zachycují o datech něco důležitého ve vztahu k výzkumné otázce a reprezentují určitou úroveň schématické korelace nebo významu v rámci data-setu“. Každé téma má svůj ústřední organizační motiv, ale je složeno z různých aspektů a dalších myšlenek s ním souvisejících. Témata se v průběhu analýzy utvářejí, zanikají a přeměňují, v této fázi se proto mluví o tématech primárních. Pojmenování primárních témat je pak obdobné jako u samotných kódů.⁹⁰

Čtvrtá fáze kontrolovala platnost vztahů mezi korpusem, zakódovanými daty, samotnými kódy a primárními tématy. Cílem bylo opakovaným čtením materiálů i dosavadně vypracovaných kroků analýzy zajistit, aby jednotlivé instance kódování a seskupování kódů do témat, stejně tak jako výběr a pojmenování tematických celků dobře odráželo realitu, vztah k primárním datům a odpovídalo výzkumné otázce.⁹¹ Pátá fáze definovala finální témata, popsala jejich obsah, zaměření, hranice a místo v analýze. Tomuto kroku následovala samotná analýza jejímž předmětem byl popis témat identifikovaných na základě předchozích kroků, jejich doplnění o příklady ze zkoumaných dokumentů a interpretace zjištěných poznatků.

2 Tematická analýza: národnostní témata v programových prohlášeních

Tato kapitola prezentuje výsledky tematické analýzy a jejich interpretaci. Analýze byly podrobeny úseky textů programových prohlášení koalice Compromís, které se významově odkazovaly na jeden nebo více předem definovaných znaků národní identity. Z těchto tematických oblastí jsou v analyzovaném korpusu nejzastoupenější odkazy na valencijský jazyk, kulturní dědictví regionu i současnou, živou kulturu, otázku regionální

⁹⁰ Braun a Clarke, *Successful Qualitative Research*, 224–234.

⁹¹ *Ibid.*, 234–236.

samosprávy a prezentaci Valencijského společenství na svém území i mimo něj. První téma, které bylo v textech identifikováno je jazyková normalizace. V rámci něj je analyzována pozice, jakou by valencijština podle koalice měla v regionu zastávat. Druhé téma, kultura Valencijek a Valencijců, popisuje přístup koalice ke kulturnímu dědictví i živé kultuře, jejich rozvoji a šíření. Téma autonomie jako záruka důstojnosti pojednává o výkladu samosprávních požadavků Compromísu. Posledním analyzovaným tématem je země viditelná ve Španělsku, Evropě i ve světě. Toto téma prezentuje vztah koalice k území Valencijského společenství a budování kolektivní identity prostřednictvím sounáležitosti s ním.

2.1 Jazyková normalizace

Otázka pozice regionálního jazyka v regionálních volebních programech koalice Compromís jednoznačně dominuje. Propagace a podpora valencijštiny je koalici vnímána jako otázka naplnění veřejného práva obyvatelstva komunikovat ve vlastním jazyce.⁹² Naplnění tohoto práva je koalici prezentováno jako jazyková normalizace regionu. Tento poněkud zvláštní termín byl jako název tématu týkajícího se postavení valencijštiny vybrán proto, že dobře odráží nejasnost, s jakou jsou prezentovány konkrétní cíle jazykové politiky koalice Compromís. Jako problematické se především jeví, že není pevně nastaven standart, vůči kterému by normalizační proces měl probíhat.

V zakládajícím programovém prohlášení koalice připisuje valencijštině místo jazyka „první kategorie a s budoucností“.⁹³ Ve volbách stejného roku pak požaduje šíření výuky valencijštiny i do španělsky mluvících oblastí společenství⁹⁴ a „plnou valencianizaci“ regionálního rádiového a televizního vysílání⁹⁵ i například dopravního značení.⁹⁶ V letech 2015 a 2019 je ovšem jako cíl požadovaná „pravá jazyková rovnost“ španělštiny a valencijštiny, které je ale potřeba dosáhnout překonáním „modelů bilingvní výuky a nastavením nového modelu plného obklopení valencijštinou“.⁹⁷ Ačkoliv programové proklamace cílů jazykové politiky se v jednotlivých programech liší, oblasti, prostřednictvím kterých je prosazována, zůstávají stejné. Jde o školní a mimoškolní výuku

⁹² Compromís, „Programa electoral 2011–2015“, 87.

⁹³ Compromís, „Manifest“.

⁹⁴ Compromís, „Programa electoral 2011–2015“, 76.

⁹⁵ Ibid., 88.

⁹⁶ Ibid., 87.

⁹⁷ „Programa de gobierno, Elecciones a Corts 2015: Con Valentia“, *Compromís*, (2015): 55, <https://convalentia.compromis.net/programa/> (staženo 15. dubna 2021).

valencijskému, institucionalizaci a oficializaci valencijskému, její medializaci a podporou šíření literárních děl v tomto jazyce.

Co se výuky valencijskému týče, Compromís se nezaměřuje na vybranou skupinu obyvatel, ale snaží se zajistit, aby prakticky každý v regionu s vyučováním valencijskému přišel do styku. Cílem je tak garantovat výuku valencijskému na všech stupních vzdělání od mateřských škol až po univerzity a zajistit, aby výuka valencijskému byla možná ve všech vzdělávacích zařízeních.⁹⁸ Žáci by měli ve vyučování fungovat bilingvně a úroveň jejich jazykových schopností by pak měla být kontrolována. V dospělosti by pak lidé měli mít možnost účastnit se kurzů valencijskému, a to včetně osob, které se do společenství přistěhují v průběhu svého života. Kvalitní výuku pak má zajistit průběžné zvyšování kompetencí učitelského sboru vyučovat valencijskou i vyučovat ve valencijskému.⁹⁹ Zvyšování jazykových kompetencí by měl přispět také mimoškolní styk s regionálním jazykem prostřednictvím zájmových aktivit a skupin.¹⁰⁰

Dalším aspektem posilujícím pozici valencijskému jakožto svébytného jazyka je její institucionalizace a oficializace. Důležitým bodem je zájem o posílení vztahů mezi Akademií pro valencijský jazyk, jejím katalánským protějškem, Institutem Ramóna Llulle (*Institut Ramon Llull*) a Institutem katalánských studií (*Institut d'Estudis Catalans*). Tyto ústavy by měly společně pracovat na polycentrické normativní gramatice katalánsko-valencijského jazyka.¹⁰¹ Koalice také projevila zájem o začlenění Valencijského společenství do Institutu Ramona Llulle.¹⁰² Oficializace jazyka by kromě například výše zmíněného dopravního značení měla posílit pozici valencijskému také v oblastech práva tím, že by mohla být v psané i mluvené formě používána jako jazyk soudních řízení nebo notářské a zapisovatelské činnosti.¹⁰³ Stát by se podle Compromísu měla také pracovním jazykem pro administrativu valencijské regionální vlády, Generalitat, běžně používaným tak, aby v úředních věcech mohl mít každý zajištěnou možnost komunikace v obou regionálně uznávaných jazycích.¹⁰⁴ Cílem pak je, aby se využívání valencijskému na formální úrovni přeneslo ze školního prostředí i do veřejného prostoru a vztahů profesních.¹⁰⁵

⁹⁸ Compromís, „Elecciones a Corts 2015“, 76.

⁹⁹ Compromís, „Programa electoral 2011–2015“, 77.

¹⁰⁰ „Programa electoral 2019: Imparables“, *Compromís*, (2019): 27, <https://imparables.compromis.net/programa/> (staženo 15. dubna 2021).

¹⁰¹ Compromís, „Programa electoral 2011–2015“, 87.

¹⁰² Compromís, „Programa electoral 2019“, 52.

¹⁰³ Compromís, „Programa electoral 2011–2015“, 87.

¹⁰⁴ Compromís, „Programa electoral 2019“, 232.

¹⁰⁵ Compromís, „Elecciones a Corts 2015“, 55.

Za medializaci valencijského jazyka je považována podpora a propagace jejího využívání v médiích a tisku, kterou se koalice Compromís ve všech zkoumaných programových prohlášeních zasazovala. Po již zmíněné valencianizaci regionální rádiové a televizní společnosti mezi její cíle patří propagace valencijského jazyka za hranicemi společenství pomocí mediálních kampaní, finanční podpora valencijsky psaného tisku, a to v tištěné i digitální variantě,¹⁰⁶ ale také šíření valencijského jazyka skrz nová média jako jsou webové stránky, podcasty, blogy nebo prostřednictvím dodání valencijských titulků k zahraničním filmům a seriálům.¹⁰⁷ Mezi snahy o medializaci jazyka je možné řadit také příslib finanční podpory pro produkty s označením ve valencijském jazyce, do které spadá i zprostředkování jejich reklamní kampaně.¹⁰⁸ Generalitat pod vedením koalice Compromís by také měla zajistit zprostředkování mediálních kampaní podporujících mluvenou valencijskou v společnosti. Aktivní užívání valencijského jazyka totiž podle koalice představuje znak kulturní rozmanitosti.¹⁰⁹

Ačkoliv podpora valencijské literatury by mohla právem spadat do tématu věnujícímu se regionální kultuře, pro svoji roli v upevňování a šíření jazyka je zařazena do tohoto tématu. Valencijský jazyk je také specifickým, na základě kterého koalice přislíbí zvýšenou finanční i institucionální podporu publikace a distribuce knih. Compromís totiž v tomto ohledu jasně upřednostňuje literaturu psanou valencijsky. S cílem zvýšit počet čtenářů valencijsky psané literatury se píše také o zřízení institucí, které by se zaměřovaly přímo na propagaci valencijsky psané literatury jakožto literárně-kulturního dědictví, organizovaly by se jejich prostřednictvím také literární kluby a instituce by se staraly také o podporu nakladatelství zaměřujících se na valencijskou literaturu.¹¹⁰

V obecnějších formulacích se Compromís přiklání k tomu, že cílem jazykové normalizace je dosažení rovného postavení španělštiny a valencijského jazyka. Úlohou normalizace je potom sjednocovat společnost, posilovat její identitární soudržnost a dosáhnout naplnění občanského práva. Strategie, kterou volí k dosažení tohoto cíle se ovšem zakládá výlučně na posilování pozice valencijského jazyka. Ta je v jednotlivých dokumentech prezentována jako jazyk „pro život a budoucnost“, který se z valencijského jazyka koalice Compromís také aktivně snaží vytvořit. Podporována je v nejrůznějších oblastech od školství, přes regionální správu až po média a tisk. I přes to, že v současné době v regionu není dominantním jazykem, což koalice

¹⁰⁶ Compromís, „Programa electoral 2011–2015“, 88–89.

¹⁰⁷ Compromís, „Programa electoral 2019“, 55.

¹⁰⁸ Compromís, „Elecciones a Corts 2015“, 28.

¹⁰⁹ Compromís, „Programa electoral 2019“, 232.

¹¹⁰ Compromís, „Programa electoral 2019“, 53.

ve svých programových prohlášeních sama naznačuje mimo jiné i nutností kontroly jazykových kompetencí studentů a vyučujících jazyka, v koaličních vizích je jazyk neodmyslitelně spjat s identitou regionu.¹¹¹ A měl by tak prostupovat všemi oblastmi společenského života.¹¹²

2.2 Kultura Valencijek a Valencijců

Podobně jako u jazykové normalizace je podpora rozvoje regionální kultury, jak ji vnímá koalice Compromís, podmíněna svojí teritoriální i jazykovou ojedineleostí. Tato kultura je koalicí nejčastěji představována jako „kultura Valencijek a Valencijců“, případně jako „kultura Valencijské země“. Koalice s tímto tématem pracuje v rámci dvou oblastí. Jde o kulturní dědictví a „živou“ kulturu. Přičemž první složku je podle koalice potřeba především chránit, udržovat a vyučovat o ní současné generace, druhou složku je potřeba především pomoci institucionálně organizovat, materiálně podporovat a propagovat v rámci území i mimo něj. Kulturní politika je koalicí silně vnímaná jako součást politiky sociální, která má společnosti plnit službu péči o její slabší místa a vyplňovat je tak, aby byla naplněna kulturní práva všech občanů regionu.¹¹³ Koalice také věří, že kvalitní kulturní politika je způsob, jak „zvýšit roli kultury ve formování lepší společnosti“.¹¹⁴

Kulturní dědictví, jako jednu ze složek regionální kultury, je potřeba chránit a propagovat pomocí zřizování muzeí a otevřených expozic, ve kterých se s ním budou moci setkat nejen obyvatelé společenství, ale také turisté. Koalice proto navrhuje zřízení soustavy valencijských muzeí, která by měla pokrýt kulturní dědictví regionu. Mělo by jít o muzea národní, muzea národního zájmu, okresní muzea a muzea lokální zahrnující muzejní sbírky. U prvních dvou typů muzeí však není blíže specifikovaný národ, jehož exponáty by tyto instituce měly vystavovat, nejbližší informace, kterou v tomto směru program z roku 2019 nabízí, je přívlastek „valencijský“ označující celý systém muzeí. Mezi další instituce, které koalice plánuje k ochraně kulturního dědictví zřídit, by měl patřit Institut valencijského dědictví (*Institut Valencià del Patrimoni*) s funkcí ustanovovat, ochraňovat a šířit kulturní dědictví. Ochrany a podpory ze strany koalice by se pak mělo dostat také tradičním

¹¹¹ Compromís, „Manifest“.

¹¹² Compromís, „Programa electoral 2019“, 232.

¹¹³ Compromís, „Elecciones a Corts 2015“, 45.

¹¹⁴ Compromís, „Programa electoral 2019“, 47.

regionálním řemeslům, sportům¹¹⁵ nebo architektuře.¹¹⁶

Podporou živé kultury je chápána podpora současných umělců, kulturních aktivit a institucí, které prezentují „kulturu Valencijek a Valencijců“. Nejčastěji se tímto způsobem koalice odkazuje k hudbě, divadlu, kinematografii, literatuře a výtvarnému umění se vztahem k Valencijskému společenství, jeho kulturnímu dědictví a jazyku. V rámci této podpory by měly být zřízeny instituce jako Valencijské národní divadlo (*Teatro Nacional Valenciano*), Valencijská filmová škola (*Escuela de Cine Valenciano*) a již existující instituce by měly být reformovány tak, aby lépe reprezentovaly kulturu Valencijského společenství. Koalice chce také podpořit politickou a ekonomickou nezávislost některých z těchto institucí.¹¹⁷

S šířením kulturního dědictví i živé kultury koalice Compromís pracuje na třech úrovních. První úroveň je šíření kultury mezi valencijsky mluvícími obyvateli regionu. To má zajistit především zahrnutí kulturního dědictví do školní výuky formou projektů a exkurzí. Mladí lidé, kteří se tedy v rámci své školní docházky valencijštinu učí, dostanou tímto způsobem širší pohled na regionální kulturu jako celek. Druhou úrovní je šíření kultury v rámci teritoria tak, aby byly valencijské kulturní instituce a kulturní akce přístupné i v provinčních a menších městech regionu, a došlo tak ke skutečné „teritorializaci kultury“. Třetí úrovní je její šíření mimo území Valencijského společenství. Internacionalizace kultury má sloužit k vytvoření jména Valencijského společenství, rozpoznatelnosti regionální kultury a jejímu viditelnému zastoupení v Evropě i ve světě. Cílem je doslova vytvořit z valencijské kultury „značku“, pomocí které by bylo možné budovat mezinárodní povědomí o regionu.¹¹⁸

Označení valencijské kultury jako kultury jednotlivých Valencijek a Valencijců je možné interpretovat jako způsoby, jakým se koalice vyhýbá označení valencijské kultury za kulturu národní. Navrhuje ovšem zřízení institucí, které by se k regionální kultuře takto vztahovaly. I mimo toto označení pak všechny své programové body orientuje téměř exkluzivně na kulturu, kterou označuje jako valencijskou. Ze zkoumaných dokumentů nevyplývá snaha o posílení valencijské sounáležitosti se španělskou kulturou, ani snaha o posílení pozice španělské národní kultury v regionu. Důraz na historický i současný aspekt valencijské kultury je naopak možné interpretovat jako snahu podpořit vnímání regionální

¹¹⁵ Compromís, „Programa electoral 2019“, 48–49, 108, 192.

¹¹⁶ Compromís, „Programa electoral 2011–2015“, 7.

¹¹⁷ Compromís, „Elecciones a Corts 2015“, 46–51.

¹¹⁸ Compromís, „Programa electoral 2019“, 45–49.

kultury jako svébytného a autentického společenského projevu, který má v regionu nejen tradici ale i budoucnost. Kulturní politikou se koalice stejně jako v případě politiky jazykové snaží maximalizovat styk obyvatel s valencijskou kulturou na celém území regionu a pokud možno jejím prostřednictvím formovat i tvář společenství navenek.

2.3 Autonomie jako záruka důstojnosti

Ve svém zakládajícím programovém prohlášení Compromís uvádí, že zájmem koalice je „vytvořit sjednocenou zemi, ve které bude zajištěna nezávislost, důstojnost a rovnost všem Valencijkám a Valencijcům“. Naplnění stávající smlouvy o autonomním statutu a případné zvýšení samosprávy je koalicí prezentováno jako boj za důstojné postavení regionu i jeho lidu, kterému je v autonomním statutu přiznána identita historické národnosti. Za důstojné přitom koalice považuje získání „maximální míry kompetencí“.¹¹⁹ Jak by měla vypadat tato „maximální míra kompetencí“, kterou by koalice považovala za důstojnou a dostatečnou, však není v žádném z analyzovaných dokumentů definováno. Představeny jsou ale jednotlivé kroky, které koalice podle svých prohlášení hodlá podniknout, aby se tomuto stavu přiblížila. Tyto kroky je možné rozdělit na ty, které cílí na zvýšení samosprávy v rámci naplnění současného autonomního statutu a ty, které vybízí k jeho reformě.

Naplnění autonomního statutu je ve zkoumaných dokumentech přímo zmíněno třikrát. V jednom z případů chtěla koalice prostřednictvím naplnění autonomního statutu posílit vztahy regionu s Evropskou unií. Druhý případ se týká zřízení Právního výboru Valencijského společenství (*Consell de Justícia de la Comunitat Valenciana*, CJCIV).¹²⁰ Ve třetím případě se jednalo o naplnění druhého bodu článku 150 španělské ústavy, na základě kterého koalice žádala, aby Generalitat převzala pravomoci ve vztahu k dopravní infrastruktuře regionu, mohla nad ní převzít kontrolu a navázat užší spolupráci s dalšími evropskými regiony.¹²¹

V návaznosti na tento požadavek následně žádala provést i reformu autonomního statutu, díky které by *Generalitat* mohla nad dopravní infrastrukturou převzít plné pravomoci.¹²² Reformy autonomního statutu ale koalice navrhuje především v zájmu

¹¹⁹ Compromís, „Manifest“.

¹²⁰ Compromís, „Programa electoral 2019“, 223, 233.

¹²¹ Compromís, „Programa electoral 2011–2015“, 86.

¹²² Compromís, „Programa electoral 2019“, 171.

rozšíření sociálního práva, díky kterému by bylo na Generalitat možné převést vyšší pravomoci například v otázce správní struktury regionu.¹²³ Mezi tyto požadavky patří návrh na zánik provinčního rozdělení Valencijského společenství. V rámci regionálních voleb by tak došlo k jeho opětovnému sloučení do jediného volebního okresu a původně provinční pravomoci by podle toho návrhu byly rozděleny mezi Generalitat a obecní správu.¹²⁴ V letech 2011 a 2015 pak koalice například požadovala úpravu autonomního statutu v zájmu zřízení vlastní regionální policie, která by sice spolupracovala s městskou a státní policií, ale kterou by měla pod svou správou Generalitat. Tato jednotka by také měla spolupracovat s evropskými tělesy k zajištění bezpečnosti v regionu.¹²⁵ Menší požadavky na zvýšení samosprávy jsou pak požadovány v oblasti energetiky, zdravotnictví¹²⁶ nebo hospodářství.

V roce 2011 se koalice v rámci svého regionálního programu dokonce pokusila navrhnout změnu ústavní. Konkrétně se mělo jednat o úpravu článku 145 španělské ústavy, který zakazuje vznik federací mezi jednotlivými autonomními společenstvími.¹²⁷ Ačkoliv se koalice již o tento konkrétní návrh v pozdějších zkoumaných volebních programech znovu nepokusila, jistou, avšak mnohem mírnější návaznost na něj je možné vidět ve výše zmíněných návrzích týkajících se dopravní infrastruktury, mezi jejichž cíli je právě dosažení užší spolupráce mezi regiony. Přestože by tento návrh ve Španělsku vyzněl velmi kontroverzně, ať už by pocházel z pera jakéhokoliv autonomního společenství, v případě Valencijského společenství se za tímto návrhem skrývá samostatná historie. Návrh zákazu vytváření federací mezi společenstvími byl totiž iniciován valencijským poslancem Albertem Jarabo Payá v roce 1931¹²⁸ a není vykládán jinak než jako pojistka před vznikem federace Katalánských zemí.¹²⁹

Koalice Compromís s tématem valencijské autonomie pracuje ve své podstatě jako s posláním, jehož cílem je získat takovou míru samosprávy, která by dovolila valencijské společnosti dostát své identifikaci jakožto historické národnosti. Takovýto autonomní statut by měl valencijskému lidu pomoci „využívat svoji samosprávu tak, aby se lidé cítili více

¹²³ Compromís, „Programa electoral 2011–2015“, 224.

¹²⁴ Compromís, „Programa electoral 2011–2015“, 85.

¹²⁵ Compromís, „Programa electoral 2011–2015“, 86; Compromís, „Elecciones a Corts 2015“, 61.

¹²⁶ Compromís, „Programa electoral 2011–2015“, 32, 55.

¹²⁷ Compromís, „Programa electoral 2019“, 86.

¹²⁸ Mariano Bacigalupo Sagesse, „Sinopsis artículo 145“, *Constitución española*, (naposledy upraveno v srpnu 2006), <https://app.congreso.es/consti/constitucion/indice/sinopsis/sinopsis.jsp?art=145&tipo=2>.

¹²⁹ Javier Tajadura Tejada, „El Artículo 145 de la Constitución española los convenios y acuerdos de cooperación entre las CCAA“, *Revista jurídica de Navarra*, č. 21, (1996): 117, <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=112843> (staženo 24. dubna 2021).

jako Valencijky a Valencijci”.¹³⁰ Naplnění pravomocí plynoucích z autonomního statutu a jejich rozšiřování je často vykládáno jako snaha vyhnout se „nespravedlnosti ze strany Madridu“, které se koalice snaží bránit.¹³¹ Koalice má tak za cíl rozšiřovat samosprávu regionu až na „důstojnou míru“, která ovšem není jasně definována. Ačkoliv ze zkoumaných dokumentů není možné dokázat, že by navrhovaná změna ústavy z roku 2011 měla za cíl sjednocení Valencijského společenství s Katalánkem a v dokumentech nejsou žádné další formulace ukazující na separatistické či iredentistické tendence, je možné vyvodit, že koalice má zájem na vyšší autonomizaci regionu, a to do předem objektivně nespécifikované míry.

2.4 Země viditelná ve Španělsku, Evropě i ve světě

„Láska k zemi Valencijek a Valencijců je jedním z našich identitárních znaků. Naše kultura je zakořeněná v tomto území, a proto jej musíme chránit“.¹³² I takto se koalice Compromís vyjadřuje o Valencijském společenství, které ve svých programových prohlášeních nejčastěji označuje jako „Valencijskou zemi“. Samotné označení „País Valencià“ je přitom natolik významově silné, že není možné nechat jej bez komentáře. Kromě odkazu k Fusterovým Katalánským zemím totiž dobře vyjadřuje také silný vztah koalice k valencijskému území. Ústavně dané právo samosprávy je totiž podle koalice přisouzeno valencijskému lidu jakožto „osobám, které žijí na valencijském území“.¹³³ Tímto přístupem by bylo tedy možné dívat se na označení „Valencijky a Valencijci“, které koalice často používá, jako na přisouzení teritoriální, nikoliv národnostní. Koalice ovšem k teritoriu vztahuje značnou část valencijské identity, svoji historii a kulturu a rozlišení mezi označením národnosti a teritoria se tím stírá.

Ve svém zakládajícím programovém prohlášení se píše, že koaliční strany spojuje „jednotná vize Valencijské země, po které touží“ a víra, že je možné jejich zemi změnit.¹³⁴ Označení „země“ se tak, podobně jako v dalších zkoumaných dokumentech, nevztahuje ke španělskému státu, ale pouze k regionu. Koalice přitom rozdíl mezi „zemí“ a státem stírá i ve své prezentaci navenek použitím tohoto označení ve vztahu ke státně závislým regionům i suverénním státům. V boji s klimatickou změnou tak měla koalice zájem o podpis Národního klimatického paktu a zavedení ekologických opatření „jako to už udělala Francie,

¹³⁰ Compromís, „Programa electoral 2019“, 224.

¹³¹ Compromís, „Elecciones a Corts 2015“, 6.

¹³² Compromís, „Programa electoral 2019“, 8.

¹³³ Compromís, „Elecciones a Corts 2015“, 6.

¹³⁴ Compromís, „Manifest“.

Kalifornie nebo Skotsko, a na kterých pracuje Baskicko”. A v otázce snížení emisí měla ambici, aby se region „vyrovnal nejpokročilejším evropským zemím (Velké Británii, Francii, Německu a dalším)”. Pracuje také na posílení svých vztahů s Evropskou unií, kde chce „hrát významnou roli“.¹³⁵ Dlouhodobě pak prosazuje, aby se vztahům s Evropskou unií a evropským záležitostem věnovalo v regionu více zdrojů i pozornosti.¹³⁶ Snaha o vytvoření valencijské policejní jednotky, která by s evropskými orgány spolupracovala byla již popsána v předchozím tématu spolu s pokusem o navržení ústavní změny, která by společenství umožnila lepší kontrolu nad vztahy se sousedními regiony v rámci Španělska i mimo něj.

Koalice v analyzovaných dokumentech obecně často zmiňuje snahu zviditelnit takzvanou Valencijskou zemi za jejími hranicemi. Doslovně chce zastupovat „zemi viditelnou ve Španělsku, Evropě i ve světě“.¹³⁷ Kromě šíření regionální kultury mimo své území a vytváření rozpoznatelné kulturní stopy ve světě, o které byla řeč v tématu kultura Valencijek a Valencijců a obdobné propagaci valencijského jazyka zmíněné v tématu jazyková normalizace, tak koalice pracuje na zahraničním přesahu regionu i v politické a diplomatické oblasti. Pojmenování regionu jako „země“ a její srovnání s jinými evropskými „zeměmi“ je možné vykládat jako snahu o přiblížení regionu k dalším národním státům i regionům, které se identifikují jako národnostně odlišné od státu, ve kterém se nacházejí. Valencijská země tak v očích koalice představuje samostatný region, který je prostřednictvím Generalitat schopen a ochoten se sebezprezentovat nejen na svém území v rámci Španělska, ale z velké části i mimo něj.

3 País Valencià, identita zakořeněná v teritoriu

Účelem této práce bylo zodpovědět, jakými tématy koalice Compromís zastupuje ve svých programových prohlášeních národnostní politiku, a zdali je skrze tato témata možné jasně určit koaliční výklad národní identity Valencijského společenství. Podle zjištění byly nejzastoupenější odkazy na valencijský jazyk, kulturní dědictví regionu i současnou, živou kulturu, otázku regionální samosprávy a prezentaci Valencijského společenství na svém území i mimo něj. Národnostní politiku koalice je tak možné vnímat prostřednictvím čtyř

¹³⁵ Compromís, „Programa electoral 2011–2015“, 25–26, 86.

¹³⁶ Compromís, „Programa electoral 2019“, 223.

¹³⁷ Compromís, „Manifest“.

témat, kterými jsou jazyková normalizace, kultura Valencijek a Valencijců, autonomie jako záruka důstojnosti a země viditelná ve Španělsku, Evropě i ve světě.

Obečně je o identitárních požadavcích, které koalice v rámci těchto témat formulovala, možné říct, že jim *a priori* chybí jak jasné vymezení cílů, které mají požadavky naplnit, tak i objektivní způsob, jakým hodnotit stav jejich naplnění. V rámci jednotlivých témat se pak problematika definice těchto aspektů liší. Jazyková normalizace jakožto termín, který sama koalice aktivně používá k označení cíle svých jazykových politik, je možné nejlépe definovat jako jazykovou rovnost španělštiny a valencijštiny. Vzhledem k tomu, že se ale koalice po všech stránkách soustředí na šíření valencijštiny a veškeré kontrolní mechanismy, které navrhuje, mají za cíl kontrolovat zvyšování jazykových kompetencí mluvčích valencijštiny, není možné jasně ukázat na bod, ve kterém bude tato jazyková rovnost naplněna. V případě tématu nazvaného jako kultura Valencijek a Valencijců chybí oba aspekty vymezení cílů koalice. Koalice hodlá pouze aktivně podporovat a šířit valencijskou kulturu na základě jejího vztahu k jazyku, historickému kulturnímu dědictví a teritoriu, vyučovat o ní mladé generace a dále ji začleňovat do povědomí společnosti, aby se zvýšila identifikace s valencijskou složkou její identity.

Valencijská samospráva je prezentována jako záruka důstojného postavení regionu a jeho lidu, k čemuž má sloužit zvyšování autonomie až na „důstojnou míru“, případně k „maximální míře kompetencí“. Ani jeden z těchto cílů ale není možné objektivně měřit. Je možné pouze říct, že tato míra v očích koalice zatím docílena nebyla. Z tématu země viditelná ve Španělsku, Evropě i ve světě navíc plyne, že se koalice příliš nespolehá na mezinárodní zastoupení regionu prostřednictvím španělského státu, ale cílí na to, aby se region navenek prezentoval vlastní silou prostřednictvím regionální vlády, Generalitat. V tomto případě se koaliční úsilí soustředí na aktivní a kontinuální propagaci regionu, jeho jazyka a kultury, o které by evropské a světové povědomí mělo pouze růst a etablovat se na evropské scéně.

Ve výsledku není možné říct, že by po sjednocení levicových stran do koalice Compromís v roce 2011 došlo k vyjasnění národnostních cílů valencijské etnicko-regionální levice. V průběhu let je sice možné sledovat jisté umírnění formulací, které koalice ve svých programech používá, stále je ale patrná návaznost na jejich radikálnější předobraz prezentovaný především ve volebním programu z roku 2011. Je tak možné říct, že nedošlo k vyřešení nejasností, které etnicko-regionální levici v prvním desetiletí tohoto století přisuzovali Flor a Bodoque.

O vnímání národní identity Valencijského společenství koalicí Compromís je na základě analýzy vybraných dokumentů možné říct, že koalice se k obyvatelům Valencijského společenství neodkazuje konkrétně jako k národu. K oslovení využívá poněkud jemnějšího označení, které je v češtině nejlépe přeložitelné jako lid.¹³⁸ Samosprávné nároky koalice vykládá v souladu s ústavou prostřednictvím povahy valencijského lidu jakožto historické národnosti a přiznání práva autonomie navazuje teritoriálně na všechny obyvatele Valencijského společenství, které nazývá „Valencijkami a Valencijci“. Kromě teritoriálního vymezení, ale na sebe termín „Valencijky a Valencijci“ nepochybně váže i identitární prvky jako je kulturní dědictví, živá kultura nebo jazyk, o kterých koalice tvrdí, že jsou projevem „kultury zakořeněné v teritoriu“.¹³⁹ Při odkazování se k Valencijskému společenství pak koalice pracuje převážně s označením Valencijská země a obdobnými názvy pro plně suverénní evropské státy stírá rozdíl mezi oběma typy entit.

V rámci De Winterova kategorizačního modelu etnicko-regionálních politických stran, který rozlišuje mezi stranami neseperatistickými, evropsky federalistickými stranami a stranami separatistickými, je koalici Compromís možné vnímat následovně. V roce 2011 koalice nadnesla požadavek ústavní změny, díky které by Valencijské společenství získalo možnost vyšší kontroly nad mírou spolupráce s jinými regiony, v extrémní podobě ústavní změny by se mu dokonce mohla otevřít možnost k vytvoření meziregionální federace. Není ovšem možné prokázat, že by tato změna měla za cíl vytvoření valencijsko-katalánské federace a zkoumané dokumenty nenabízí ani jiné důkazy o separatistických či iredentistických tendencích. Koalice, která se sice soustředí na regionální spolupráci s Evropskou unií, také v analyzovaných dokumentech nepřikládá vyšší pozornost regionálnímu evropskému uspořádání. Tato pozornost by přitom nasvědčovala závislosti Compromísu na koncepci Evropy regionů. Koalici tak není na základě jejích programových prohlášení možné průkazně zařadit ani do skupiny separatistických, ani evropsky federalistických stran.

Dosavadní analýza řadí koalici do skupiny neseperatistických stran, v rámci které De Winter rozlišuje mezi stranami protekcionistickými, autonomistickými a národně-federálními. Koalice ve zkoumaných dokumentech návrh na federální uspořádání

¹³⁸ Označení valencijské společnosti jako lidu slovy „pueblo“ nebo „poble“ je možné najít například v zakládajícím programovém prohlášení, v regionálním volebním programu z roku 2015 na straně 4 nebo v regionálním volebním programu z roku 2019, konkrétně například na stranách 224, 250 nebo 253.

¹³⁹ Compromís, „Programa electoral 2019“, 8.

španělského státu na žádném místě nevznáší a nebyly nalezeny ani žádné obdobné vize. Analýza tedy neposkytuje podklady podporující vnímání povahy koalice jako národně-federálního uskupení. Koalice ale má zájem o zvýšení současné míry regionální samosprávy, a to na základě své kulturní výjimečnosti. Nesouhlasí se současným rozdělením pravomocí mezi regionální vládu a španělský stát, jehož chování vůči valencijskému lidu vnímá v celé řadě otázek jako nespravedlivé. Míře samosprávy, kterou koalice považuje za dostatečnou, ale není jasným způsobem nastavena horní hranice. Koalice nevyjadřuje ani vyšší zájem o to, aby „důstojného postavení regionu“ bylo dosaženo prostřednictvím současných státních struktur, ale spoléhá se v těchto otázkách spíše na regionální přičinění. Z těchto důvodů je na základě provedeného výzkumu koalici možné v současném stavu považovat za autonomistické uskupení. Toto zařazení ale s ohledem na De Winterovy poznatky¹⁴⁰ nevyklučuje, že se jeho povaha nebude v následujících letech dále vyvíjet.

Závěr

Etnicko-regionální levice reagovala na politický neúspěch Fusterova vnímání valencijské národní identity postupným upouštěním od jeho pan-katalánských vizí. Tato transformace byla ale v akademické debatě považována za neúplnou, protože z nových postojů původně *fusterianistických* stran jasně nevyplývalo, jak vnímají národní identitu obyvatel společnosti, a tím pádem nebylo možné ani objektivně nahlížet na jejich národnostní politiku. Těchto nejasností v politice etnicko-regionálních levicových stran bylo aktivně využito valencijskými anti-katalanisty, kteří nevyjasněnost národností politiky interpretovali jako setrvání stran u *fusterianismu*. Po sloučení menších etnicko-regionálních levicových stran do koalice Compromís byl rozšířením jejich agendy národnostní aspekt koalice upozaděn¹⁴¹ a uskupení stouply volební preference. Anti-katalanistický diskurz ovšem přetrval a skutečné povaze národnostních vizí koalice Compromís nebylo věnováno mnoho pozornosti.

Cílem práce proto bylo prostřednictvím analýzy primárních zdrojů nalézt témata, kterými koalice Compromís komunikuje svoji národnostní politiku, a zjistit, zdali jejich zpracování vede k jasnému národnostnímu postoji koalice, či zda jej problematizuje. K zodpovězení výzkumných otázek bylo přistoupeno kvalitativně, prostřednictvím kombinované tematické analýzy. Zkoumaný data-set práce sestával ze zakládajícího

¹⁴⁰ De Winter, „Conclusion“, 208.

¹⁴¹ Bodoque, „Les elits politiques“, 93.

koaličního prohlášení a regionálních volebních programů z let 2011, 2015 a 2019. V první fázi byly deduktivním přístupem z data-setu vyselektovány relevantní úseky textu obsahující zmínky o znacích národní identity. V tomto kroku se analýza opírala o národně-identitární koncepci Anthonyho D. Smithe rozšířenou o prvek společného jazyka, který podle Erica Hobsbawma hraje zásadní roli v budování národního cítění. Následně ve druhé fázi již bylo k analýze přistoupeno induktivním způsobem, který je flexibilní a citlivější na jednotlivosti kódů. Tímto postupem byla identifikována čtyři základní témata, která svým obsahem dobře odrážejí Smithem definovaná témata etnicky motivovaných stran.

První téma, jazyková normalizace, ukázalo, že koalice Compromís považuje valencijský jazyk za jeden ze zásadních identitárních znaků valencijského lidu. Cílem koalice je takzvaná jazyková normalizace, kterou je nejlépe možné definovat jako dosažení rovného postavení španělštiny a valencijské. Tohoto cíle chce koalice dosáhnout plným zaměřením se na podporu a šíření valencijské. Druhé téma, kultura Valencijek a Valencijců, taktéž poukazuje na snahu koalice podporovat kulturní dědictví i živou kulturu regionu a prezentovat je jako svébytný kulturní projev. Kultura pak většinou není spojována s valencijským lidem, nýbrž s jednotlivými „Valencijkami a Valencijci“ případně s územím Valencijského společenství. V případě obou témat je cítit silný důraz na svébytnost valencijského lidu, kterou je potřeba podporovat. Ačkoliv koalice ani v jednom z těchto témat přímo neartikuluje svůj cíl jako budování národního cítění, přiznává, že cílí na zvýšení sounáležitosti Valencijců s kulturou i jazykem jejich regionu.

Třetím identifikovaným tématem byla autonomie jako záruka důstojnosti. Koalice s tématem samosprávy a jejího zvyšování pracuje jako s posláním, které je potřeba naplnit, aby se valencijskému lidu dostalo důstojného postavení, které mu v současném stavu Španělsko, reprezentované vládou sídlící v Madridu, upírá. Míru autonomie, kterou by k dosažení tohoto cíle považovala koalice za dostatečnou, ale nespecifikuje žádným objektivně měřitelným kritériem. Čtvrté téma, země viditelná ve Španělsku, Evropě i ve světě, přitom naznačuje, že koalice hodlá být aktivní i mimo hranice Valencijského společenství. Ať už se jedná o propagaci valencijského jazyka a kultury, snahu o zvýšení pravomocí v navazování kontaktů mezi regiony, nebo o zvýšení zastoupení Valencijského společenství u Evropské unie, koalice dává ve svých programových prohlášeních důraz na mezinárodní přesah svého působení. Španělský stát přitom ani v jednom z těchto témat nefiguruje jako struktura, kterou by koalice k propagaci a správě regionu plánovala konstruktivně využít, nýbrž spíše jako entita, od které je potřeba moc převzít a o výše

prezentované cíle se zasadit vlastním přičiněním.

Z vyhledávaných znaků národní identity tak koalice Compromís přednostně pracuje s valencijským jazykem, územím prezentovaným jakožto domovinou a silné zastoupení má také veřejná a většinou sdílená kultura spolu s dějinnými vzpomínkami. Tím nejen naplňuje vizi etnicko-regionálních stran podle Türsan, ale svým komplexním přístupem k národně-identitárním tématům naplňuje Smithovo vnímání národní identity jakožto multidimenzionálního fenoménu. Téma, které by vyjadřovalo koaliční podporu sounáležitosti se španělským národem po kulturní, jazykové, správní či reprezentační stránce ve zkoumaných dokumentech nebylo nalezeno. Na druhou stranu ale nebyla nalezena témata, ani jednotlivé formulace, které by prokazovaly koaliční snahu o plné osamostatnění regionu, ani jeho případné připojení ke Katalánsku. Toto zjištění tak nasvědčuje etnickému výkladu hnutí, jak jej popisuje Keating, tedy bez jasně artikulovaných státotvorných požadavků. V rámci De Winterovy typologie byla proto koalice klasifikována jako neseperatistické autonomistické uskupení. Přetrvávající nejasnosti v praktických dopadech bodů prezentovaných ve zkoumaných dokumentech ovšem představují soubor proměnných, bez jejichž dosažení není možné do budoucna garantovat povahu cílů koalice.

Summary

After the Valencian public rejected fusterianism, the Valencian ethnoregionalist left attempted to abandon the pancatalanist project. This attempt was considered an unsuccessful one as it did not bring any new clear position on the issue. Anticatalanists have frequently criticised this indecisiveness and interpreted it as a concealed fusterianism. After merging into a coalition named Compromís, the ethnoregionalist left has gained popularity. Despite the consistent anticatalanist narrative, the Compromís' view of Valencian national identity was not thoroughly analysed.

Therefore, the goal of this thesis was to define themes through which the coalition communicates its identity politics and to find out if how they do so provides a clear understanding of its identity politics, or not. Applying mixed thematic analysis on the regional elections programmes of years 2011, 2015 and 2019, sections of programmes were selected using top-down coding and then further distilled to four themes using bottom-up coding. The first part was based on Anthony D. Smith's fundamental features of national identity and Eric Hobsbawm's role of language in nation-building.

The first theme, linguistic normalisation, depicted the coalition's belief that the

Valencian language is one of the fundamental identity-building features of the Valencian people. Its policy in this theme can be described as an effort to equalise Spanish and Valencian by broadly promoting the latter. The second theme, the culture of Valencians, focuses on the propagation of distinctive Valencian cultural heritage as well as the common public culture of the Valencian people. Although the coalition does not claim nation-building to be its goal, it acknowledges that the identification of Valencian people with their culture and language should work in such a way.

The third identified theme was dignity through autonomy. The coalition considers the current status quo of Valencian self-governance to be insufficient and takes it upon itself to enlarge its self-governance and hence achieve a just position, both regionally and internationally. However, it is not clear to what extent does the coalition aim to enlarge Valencia's autonomy. The fourth theme, a country with a local and global presence, shows that *Compromís* strives to promote the Valencian Community outside its borders. For example, through the European Union structures or by intercultural exchange. Nevertheless, the coalition does not consider the central Spanish government the right tool to achieve these goals. It finds it necessary to shift the power from Madrid to Valencia and then try to succeed alone.

Overall, the coalition works with the Valencian language, inherited and contemporary culture, and the sentiment of belonging to a geographical region. No themes were found that would discuss linguistic, cultural or governmental relations to the Spanish nation. On the other hand, no separatist or Catalan irredentist proposals were present in the analysed documents. As a result, the De Winter typology categorised *Compromís* as an autonomist movement. However, uncertainty remains as to how the coalition will execute its specific policies, and we cannot predict the future nature of the coalition's goals.

Použitá literatura

Primární zdroje

Compromís. „Estatuts“. VerdsEquo. <https://verds.compromis.net/estatuts/> (staženo 28. dubna 2021).

Compromís. „Estatuts i reglaments“. Bloc. <https://bloc.compromis.net/info/estatuts-i-reglaments/> (staženo 28. dubna 2021).

Compromís. „Estatuts (des de V Congrés Iniciativa 9 de juny de 2018)“. Iniciativa del Poble Valencià. <https://iniciativa.compromis.net/documents/estatuts-des-de-v-congres-iniciativa-9-de-juny-de-2018/> (staženo 28. dubna 2021).

Compromís. „Manifest“. <https://compromis.net/info/manifest/> (staženo 19. března 2021).

Compromís. „Programa electoral 2011–2015: Les mans netes i les propostes clares“. 2011, <https://compromis.net/programa-2011-2015/> (staženo 15. 4. 2021).

Compromís. „Programa de gobierno, Elecciones a Corts 2015: Con Valentía“. 2015, <https://convalentia.compromis.net/programa/> (staženo 15. dubna 2021).

Compromís. „Programa electoral 2019: Imparables“. 2019, <https://imparables.compromis.net/programa/> (staženo 15. dubna 2021).

Ley Orgánica 5/1982, „Estatuto de Autonomía de la Comunidad Valenciana“, (1. července 1982), <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1982-17235&b=3&tn=1&p=20060411#aprimero> (staženo 9. dubna 2021).

„Constitución Española aprobada por Las Cortes en sesiones plenarias del Congreso de los Diputados y del Senado celebradas el 31 de octubre de 1978“. <https://www.boe.es/legislacion/documentos/ConstitucionCASTELLANO.pdf> (staženo 30. dubna 2021).

Sekundární zdroje

Monografie

Anderson, Benedict. *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*. London, Verso, 2006.

Bayarri, Josep Maria. *El perill catalá*. València, Consell Valencià de Publicacions, 1931, <http://paisvalenciaseglexxi.com/pdf/perillcatala.pdf> (staženo 17. 2. 2021).

Braun, Virginia a Victoria Clarke. *Successful Qualitative Research: a Practical Guide for Beginners*. London, SAGE Publications, 2013.

De Winter, Lieven. „Conclusion: A Comparative Analysis of the Electoral, Office and Policy Success of Ethnoregionalist Parties“ In *Regionalist Parties in Western Europe*, eds., Lieven De Winter a Huri Türsan, London, Routledge, 1998.

Eriksen, Thomas H. *Ethnicity and Nationalism: Anthropological Perspectives*. London, Pluto Press, 1993.

Flor i Moreno, Vicent. „El discurs diferenciacionista valencià: la Generalitat valenciana“. In *Políticas y ciudadanía: miradas antropológicas*, eds. Josepa Cucó i Giner a Beatriz Santamaria Campos. Alzira: Germania, 2010, 73–92, https://www.academia.edu/2487160/El_discurs_diferenciacionista_valenci%C3%A0_la_Generalitat_Valenciana_i_el_regionalisme_banal (staženo 23. února 2021).

Flor i Moreno, Vicent, ed. *Nació i identitats. Pensar el País Valencià*. València, Editorial Afers, 2013.

Flor i Moreno, Vicent. *Noves glòries a Espanya, anticatalanisme i identitat valenciana*. València, Editorial Afers, 2011.

Fuster, Joan. *Nosaltres, els valencians*. Barcelona, El Cangur, 1996.

Gellner, Ernest. *Nacionalismus*. Brno, Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003.

Gunther, Richard a Larry Diamond. „Types and Functions of Parties“. In *Political Parties and Democracy*, eds. Richard Gunther a Larry Diamond, Baltimore, The Johns Hopkins University Press, 2001.

Horowitz, Donald L. *Ethnic Groups in Conflict*. London, University of California Press, 1985.

Hroch, Miroslav. *Social Preconditions on National Revival in Europe: A Comparative Analysis of the Social Composition of Patriotic Groups among the Smaller European Nations*. Cambridge, Cambridge University Press, 1985.

Mezquida, Amadeu. *El valencianisme enfront d'Espanya. Una anàlisi estratègica*. Barcelona, Fundació Nexe, 2015. <https://fundacionexe.org/wp-content/uploads/2015/11/demos008.pdf> (staženo 23. února 2021).

Seton-Watson, Hugh. *Nations and States: An Enquiry into the Origins of States and the Politics of Nationalism*. Cambridge, Methuen, 1977.

Smith, Anthony D. *National Identity*. London, Penguin Books, 1991.

Swenden, Wilfried. *Federalism and Regionalism in Western Europe. A Comparative and Thematic Analysis*. London, Palgrave Macmillan, 2006.

Türsan, Huri. „Ethnoregionalist Parties as Ethnic Entrepreneurs“. In *Regionalist Parties in Western Europe*, eds., Lieven De Winter a Huri Türsan, London, Routledge, 1998.

Viadel, Francesc. *No mos fareu catalans: Història inacabada del blaverisme*. València, Universitat de València, 2009.

Acadèmia Valenciana de la Llengua. *Gramàtica normativa valenciana*. València, Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, 2006.

Články a studie

Abellán López, María Ángeles a Gonzalo Pardo Beneyto. „La nueva configuración del sistema de partidos valenciano. Una aproximación institucionalista“, *Convergencia Revista de Ciencias Sociales* 25, č. 77, (2018): 175–200, https://www.researchgate.net/publication/324810119_La_nueva_configuracion_del_sistema_de_partidos_valenciano_Una_aproximacion_institucionalista (staženo 23. února 2021).

Alberola i Garcia, Pere. „Estratègies polítiques i identitat col·lectiva al País Valencià“, *Revista Catalana de Sociologia*, č. 18, (prosinec 2002): 7–26, <https://www.raco.cat/index.php/RevistaSociologia/article/view/15544> (staženo 22. února 2021).

Archilés i Cardona, Ferran. „Demandar l'autogovern: més enllà de l'anticentralisme. Valencianisme polític i autonomisme“, *Revista valenciana d'estudis autonòmics*, č. 63, (2018): 48–71, <https://dialnet.unirioja.es/ejemplar/504495> (staženo 22. února 2021).

Bodoque Arribas, Anselm. „Unió Valenciana (1982–2008). Una aproximación“, *Papers: revista de sociologia*, č. 92, (2009): 197–225, <https://ddd.uab.cat/pub/papers/02102862n92/02102862n92p197.pdf> (staženo 22. února 2021).

Carey, Sean. „Undivided Loyalties: Is National Identity an Obstacle to European Integration?“, *European Union Politics* 3, č. 4, (2002): 387–413, <http://eup.sagepub.com/content/3/4/387> (staženo 2. dubna 2021).

Carratalá, Adolfo a Dolors Palau Sampio. „Discursos en competència en la dreita política valenciana: comunicació i estratègia davant les eleccions autonòmiques de 2019“, *Debats. Revista de cultura, poder i societat* 134, č. 1, (2020): 133–153, https://www.researchgate.net/publication/341705232_Discursos_en_competencia_en_la_dreita_politica_valenciana_comunicacio_i_estrategia_davant_les_eleccions_autonomiques_de_2019 (staženo 3. března 2021).

Castañares, Luis Sebastian, Victoria Rodríguez-Blanco a Simó Alegre Jaén. „Estudio del clivaje valencianista y resultados de las elecciones autonómicas valencianas de 2019“, *Corts: Anuario de derecho parlamentario*, č. 32, (2019): 187–243, <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=7066508> (staženo 23. února 2021).

Català Oltra, Lluís. „Discursos polítics sobre la identitat territorial en els partits valencians d'esquerra i de centreesquerra“, *Papers revista de sociologia* 99, č. 2, (2014): 187–212, <https://papers.uab.cat/article/view/v99-n2-catala> (staženo 23. února 2021).

Cucó Giner, Alfons. „Actituds polítiques i lingüístiques al País Valencià contemporani“, *Treballs de sociolingüística catalana* 1, č. 1 (1977): 67–80, <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4985018> (staženo 22. února 2021).

Cucó Giner, Alfons. „Los nacionalismos periféricos: el caso valenciano“, *El siglo XX: balance y perspectivas: V Congreso de la Asociación de Historia Contemporánea*, (València, 2000): 2–9, <https://web.archive.org/web/20120620191310/http://www.ahistcon.org/docs/Valencia-naci>

onalismos.pdf (staženo 22. února 2021).

Coller, Xavier. „Collective Identities and Failed Nationalism. The Case of Valencia in Spain“, *Pôle Sud*, č. 25, (2006): 107–136, https://www.researchgate.net/publication/251029090_Collective_Identities_and_Failed_Nationalism_The_Case_of_Valencia_in_Spain (staženo 3. března 2021).

Coller, Xavier a Rafael Castelló. „Las bases sociales de la identidad dual: el caso valenciano“, *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, č. 88, (1999): 155–184, <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=759369> (staženo 23. února 2021).

Colomer Rubio, Juan Carlos. „Culturas políticas del nacionalismo español: el caso de la ciudad de Valencia (1958–1979)“, *Franquisme & Transició. Revista d'Història i de Cultura* 3, č. 3, (2015): 157–172, https://www.researchgate.net/publication/289366851_Culturas_politicas_del_nacionalismo_espanol_el_caso_de_la_ciudad_de_Valencia_1958-1979 (staženo 3. března 2021).

Dowling, Andrew. „When National Symbols Divide: the Case of Pan-Catalanism and the Països Catalans“, *Journal of Iberian and Latin American Studies* 25, č. 1, (2019): 143–157, <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14701847.2019.1579494?journalCode=cjil20> (staženo 3. března 2021).

Fernández-Albertos, José a Alexander Kuo. „Economic Hardship and Policy Preferences in the Eurozone Periphery: Evidence from Spain“, *Comparative Political Studies* 49, č. 7, (2016): 874–906, <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0010414016633224> (staženo 24. března 2021).

Flor i Moreno, Vicent. „El regionalisme anticatalanista i la construcció de la identitat valenciana autònoma“, *Quaderns de Ciències Socials* 2, č. 19, (2011): 5–50, <https://roderic.uv.es/handle/10550/28015> (staženo 30. dubna 2021).

Flor i Moreno, Vicent. „Les complexes relacions entre valencians i catalans“, *Nexe: debats valencians* 6, č. 8, (2011): 55–61, <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=3606213> (staženo 22. února 2021).

Heller, William B.. „Regional Parties and National Politics in Europe: Spain's estado de las autonomías, 1993 to 2000“, *Comparative Political Studies* 35, č. 6, (2002): 657–685, https://www.researchgate.net/publication/249699373_Regional_Parties_and_National_Politics_in_EuropeSpain%27s_Estado_De_Las_Autonomias_1993_to_2000 (staženo 4. března 2021).

Hobsbawm, Eric. „Ethnicity and Nationalism in Europe Today“, *Anthropology Today* 8, č. 1, (1992): 3–8, <http://links.jstor.org/sici?sici=0268-540X%28199202%298%3A1%3C3%3AEANIET%3E2.0.CO%3B2-H> (staženo 6. dubna 2021).

Hobsbawm, Eric. „Language, Culture, and National Identity“, *Social Research* 63, č. 4 (1996): 1065–1080, <https://www.jstor.org/stable/40971324> (staženo 2. dubna 2021).

Keating, Michael. „Reconsiderando la región: cultura, instituciones y desarrollo económico

en Cataluña y Galicia“, *Revista de Derecho Político*, č. 48–49, (2000): 219–254, <http://e-spacio.uned.es/fez/eserv.php?pid=bibliuned:Derechopolitico-2000-48-49-1D9B21CA&dsID=PDF> (staženo 4. března 2021).

Keating, Michael. „Naciones, Nacionalismos y Estados“, *Revista internacional de filosofía política*, č. 3, (1994): 39–59, http://e-spacio.uned.es/fez/eserv.php?pid=bibliuned:filopoli-1994-3-7098BD16-30EE-5583-22C3-E898EAAA17E8&dsID=naciones_nacionalismos.pdf (staženo 4. března 2021).

Keating, Michael. „Rethinking Sovereignty. Independence-lite, Devolution-max and National Accommodation“, *Revista d'Estudis Autònoms i Federals*, č. 16, (2012): 9–29, <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4078826> (staženo 4. března 2021).

Nowell, S. Lorelli, Jill M. Norris, Deborah E. White a Nancy J. Moules. „Thematic Analysis: Striving to Meet the Trustworthiness Criteria“, *International Journal of Qualitative Methods* 16, (2017): 1–13, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1609406917733847> (staženo 13. dubna 2021).

Pallarés, Francesc, José Ramon Montero a Francisco José Llera. „Non State-wide Parties in Spain: An Attitudinal Study of Nationalism and Regionalism“, *Publius* 27, č. 4, (1997): 135–169, <https://www.jstor.org/stable/3330613> (staženo 4. března 2021).

Pradilla Cardona, Miquel Àngel. „La deriva estandarditzadora valenciana. del secessionisme rupturista a l'aïllacionisme particularista“, *Zeitschrift für Katalanistik*, č. 18, (2005): 141–170, http://www.romanistik.uni-freiburg.de/pusch/zfk/18/09_Pradilla.pdf (staženo 3. března 2021).

Swenden, Wilfried, Liselotte Libbrecht, Bart Maddens a Elodie Fabre. „Issue Salience in Regional Party Manifestos in Spain“, *European Journal of Political Research* 48, č. 1, (2009): 58–79, <https://feb.kuleuven.be/VIVES/oud/oudesite/PUBLICATIES/INTPUBLICATIES/libbrechtmaddensswendenfabre2009.pdf> (staženo 4. března 2021).

Tajadura Tejada, Javier. „El Artículo 145 de la Constitución española los convenios y acuerdos de cooperación entre las CCAA“, *Revista jurídica de Navarra*, č. 21, (1996): 113–142, <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=112843> (staženo 24. dubna 2021).

Vallés i Sanchis, Ismael. „Nacionalismes al País Valencia: una proposta de tipologies des de la geografia política“, *Cuadernos de Geografía*, č. 65–66, (1999): 291–311, <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=37814> (staženo 14. března 2021).

Viadel, Francesc. „Anticatalanisme involució al País Valencià contemporani. Conseqüències socials i polítiques d'un moviment reaccionari“, *La Transició a debat. I Congrés Nacional d'Història. Facultat Geografia i Història de la Universitat de València/Sindicat d'Estudiants dels Països Catalans (SEPEC)*, (València, 19. února 2015), https://www.academia.edu/10985237/Anticatalanisme_i_involuci%C3%B3_al_Pa%C3%A0Ds_Valenci%C3%A0_contemporani_Conseq%C3%BC%C3%A8ncies_socials_i_pol%C3%ADtiques_dun_moviment_reaccionari (staženo 22. února 2021).

Zabaltza, Xabier. „Towards Hroch's Phase Z: ‘Anti-nationalism’ in Valencia and Navarre

(Spain)“, *Nations and Nationalism* 25, č.3, (2019): 1–22, doi:10.1111/nana.12482 (23. února 2021).

Zabaltza, Xabier. „¿Vías paralelas? Anticatalanismo valenciano y antivasquismo navarro durante la Transición“, *Dictatorships & Democracies* 5, č. 5, (2017): 53–80, https://www.researchgate.net/publication/328969386_Vias_paralelas_Anticatalanismo_valenciano_y_antivasquismo_navarro_durante_la_Transicion/fulltext/5bee3a4d92851c6b27c25c8a/Vias-paralelas-Anticatalanismo-valenciano-y-antivasquismo-navarro-durante-la-Transicion.pdf (staženo 23. února 2021).

Další sekundární zdroje

Bacigalupo Sagesse, Mariano. „Sinopsis artículo 145“. *Constitución española*. <https://app.congreso.es/consti/constitucion/indice/sinopsis/sinopsis.jsp?art=145&tipo=2> (staženo 26. dubna 2021).

Català Oltra, Lluís. *Fonaments de la identitat territorial amb especial atenció a la identitat nacional. El cas valencià: discursos polítics sobre la identitat valenciana entre els militants de base del Bloc, EUPV i PSPV-PSOE*. Disertační práce. Sant Vicent del Raspeig, Uviversitat d’Alacant, 2012, <http://rua.ua.es/dspace/handle/10045/28677> (staženo 23. února 2021).

Flor i Moreno, Vicent. *L’anticatalanisme al país valencià: identitat i reproducció social del discurs del “blaverisme”*. Disertační práce. València, Universitat de València, 2009, https://www.researchgate.net/publication/277737352_L%27anticatalanisme_al_Pais_Valencia_Identitat_i_reproduccio_social_del_discurs_del_Blaverisme (staženo 22. února 2021).

Sancho Lluna, Juan Luis. *Los orígenes históricos del anticatalanismo de la transición valenciana (1976–1982). Tradición, resistencia y reacción*. Disertační práce. Valencia, Universitat de València, 2017, <https://roderic.uv.es/bitstream/handle/10550/63402/TESIS%20DOCTORAL-protegida-.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (staženo 3. března 2021).

Teze bakalářské práce

TEZE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
Jméno:	Lucie Malánová
E-mail:	28452015@fsv.cuni.cz
Studijní obor:	Mezinárodní teritoriální studia
Semestr a školní rok zahájení práce:	Letní semestr 2019/2020
Semestr a školní rok ukončení práce:	Letní semestr 2020/2021
Vedoucí bakalářského semináře:	prof. PhDr. Michal Kubát, Ph.D.
Vedoucí práce:	PhDr. Zuzana Kasáková, Ph.D.
Název práce:	Valencijská národní identita: pohled současné etnicko-regionální levice
Charakteristika tématu práce (max. 10 řádek):	<p>Problematika valencijské národní identity spočívá v blízkosti regionální kultury s kulturou sousedních regionů – Katalánska a Baleárských ostrovů – se kterými Valencijské společenství sdílí taktéž regionální jazyk. Obyvatelé Valencijského společenství ale většinově neuznávají podobnost těchto regionů a obávají se jejich potenciálního sloučení. Tento směr smýšlení, označovaný jako anti-katalanismus, aktivně bojuje proti jakékoliv spolupráci regionů a uznání jejich podobnosti. V 60. letech 20. století byla valencijským autorem, Joanem Fusterem, myšlenka na sjednocení katalánsky mluvících regionů znovu oživena a dočkala se také politické odezvy levicových stran, které jeho teze přijaly. Přijetí katalanismu valencijskou levicí následně bylo a stále je anti-katalanistickou většinou ve společnosti velmi kritizováno, načež se valencijská etnicko-regionální levice začala této vize postupně vzdávat. Pro silný anti-katalanistický diskurz je s ní ale stále spojována a současné povaze národnostní vize valencijské etnicko-regionální levice není věnováno mnoho pozornosti.</p>
Zdůvodnění úprav a změn tématu od zadání projektu do odevzdání práce (max. 10 řádek):	<p>V průběhu práce došlo především ke změně věcného vymezení tématu. Původně měla práce sledovat španělskou vnitrostátní reakci na národnostně motivované referendum o katalánské nezávislosti. Toto téma bylo nejprve částečně zúženo na reakci pouze jedné, s Katalánskem přímo sousedící oblasti, Valencijského společenství. Následně došlo ke změně zaměření tématu od přímé reakce na referendum k samotnému vnímání národnostní identity obyvatel Valencijského společenství, které s Katalánskem sdílí kulturní znaky i regionální jazyk. Konkrétním předmětem práce se stala národnostní vize valencijské etnicko-regionální levice, která je s prokatalánským cítěním dlouhodobě spojována. Přičemž zkoumané období je vymezeno sjednocením menších etnicko-regionálních stran do koalice Compromís a zároveň odpovídá průběhu katalánského independizačního procesu mezi lety 2011 a 2019. Od věcných změn tématu se pak pro lepší srozumitelnost odvíjela i změna názvu práce. Veškeré změny byly provedeny z důvodu zúžení tématu a umožnění aplikace tematické analýzy.</p>
Struktura práce (hlavní kapitoly obsahu):	<p>Úvod</p> <ol style="list-style-type: none">1. Výzkumný rámec<ol style="list-style-type: none">1.1 Národ, národní identita a stát

- 1.2 Národní a etnická hnutí a politické strany
- 1.3 Valencijská etnicko-regionální levice jako předmět výzkumu
- 1.4 Výzkumná otázka
- 1.5 Metodologie
- 2. Tematická analýza: národnostní témata v programových prohlášeních
 - 2.1 Jazyková normalizace
 - 2.2 Kultura Valencijek a Valencijců
 - 2.3 Autonomie jako záruka důstojnosti
 - 2.4 Země viditelná ve Španělsku, Evropě i ve světě
- 3. País Valencià, identita zakořeněná v teritoriu

Závěr

Prameny a literatura (výběrová bibliografie, max. 30 hlavních titulů):

1. Alberola i Garcia, Pere. „Estratègies polítiques i identitat col·lectiva al País Valencià“, *Revista Catalana de Sociologia*, č. 18, (prosinec 2002): 7–26, <https://www.raco.cat/index.php/RevistaSociologia/article/view/15544> (staženo 22. února 2021).
2. Archilés i Cardona, Ferran. „Demander l'autogovern: més enllà de l'anticentralisme. Valencianisme polític i autonomisme“, *Revista valenciana d'estudis autonòmics*, č. 63, (2018): 48–71, <https://dialnet.unirioja.es/ejemplar/504495> (staženo 22. února 2021).
3. Bayarri, Josep Maria. *El perill català*. València, Consell Valencià de Publicacions, 1931, <http://paisvalenciaseglexxi.com/pdf/perillcatala.pdf> (staženo 17. 2. 2021).
4. Bodoque Arribas, Anselm. „Unió Valenciana (1982–2008). Una aproximació“, *Papers: revista de sociologia*, č. 92, (2009): 197–225, <https://ddd.uab.cat/pub/papers/02102862n92/02102862n92p197.pdf> (staženo 22. února 2021).
5. Braun, Virginia a Victoria Clarke. *Successful Qualitative Research: a Practical Guide for Beginners*. London, SAGE Publications, 2013.
6. Carey, Sean. „Undivided Loyalties: Is National Identity an Obstacle to European Integration?“, *European Union Politics* 3, č. 4, (2002): 387–413, <http://eup.sagepub.com/content/3/4/387> (staženo 2. dubna 2021).
7. Català Oltra, Lluís. „Discursos polítics sobre la identitat territorial en els partits valencians d'esquerra i de centreesquerra“, *Papers revista de sociologia* 99, č. 2, (2014): 187–212, <https://papers.uab.cat/article/view/v99-n2-catala> (staženo 23. února 2021).
8. Colomer Rubio, Juan Carlos. „Culturas políticas del nacionalismo español: el caso de la ciudad de Valencia (1958–1979)“, *Franquisme & Transició. Revista d'Història i de Cultura* 3, č. 3, (2015): 157–172, https://www.researchgate.net/publication/289366851_Culturas_politicas_del_nacionalismo_espanol_el_caso_de_la_ciudad_de_Valencia_1958-1979 (staženo 3. března 2021).
9. De Winter, Lieven. „Conclusion: A comparative analysis of the electoral, office and policy success of ethnoregionalist parties“ In *Regionalist Parties in Western Europe*, eds., Lieven De Winter a Huri Türsan, London, Routledge, 1998.
10. Dowling, Andrew. „When National Symbols Divide: the Case of Pan-Catalanism and the Països Catalan“, *Journal of Iberian and Latin American Studies* 25, č. 1, (2019): 143–157, <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14701847.2019.1579494?journalCode=cjil20> (staženo 3. března 2021).
11. Flor i Moreno, Vicent. *L'anticatalanisme al país valencià: identitat i reproducció social del discurs del "blaverisme"*. Disertační práce. València, Universitat de València, 2009, https://www.researchgate.net/publication/277737352_L%27anticatalanisme_al_Pais_Valencia_Identitat_i_reproduccio_social_del_discurs_del_Blaverisme (staženo 22. února 2021).

12. Flor i Moreno, Vicent, ed. *Nació i identitats. Pensar el País Valencià*. València, Editorial Afers, 2013.
13. Flor i Moreno, Vicent. *Noves glòries a Espanya, anticatalanisme i identitat valenciana*. València, Editorial Afers, 2011.
14. Fuster, Joan. *Nosaltres, els valencians*. Barcelona, El Cangur, 1996.
15. Hobsbawm, Eric. „Language, Culture, and National Identity“, *Social Research* 63, č. 4 (1996): 1065–1080, <https://www.jstor.org/stable/40971324> (staženo 2. dubna 2021).
16. Seton-Watson, Hugh. *Nations and States: An Enquiry into the Origins of States and the Politics of Nationalism*. Cambridge, Methuen, 1977.
17. Smith, Anthony D. *National Identity*. London, Penguin Books, 1991.
18. Türsan, Huri. „Ethnoregionalist parties as ethnic entrepreneurs“. In *Regionalist Parties in Western Europe*, eds., Lieven De Winter a Huri Türsan, London, Routledge, 1998.
19. Viadel, Francesc. „Anticatalanisme involució al País Valencià contemporani. Conseqüències socials i polítiques d’un moviment reaccionari“, *La Transició a debat. I Congrés Nacional d’Història. Facultat Geografia i Història de la Universitat de València/Sindicat d’Estudiants dels Països Catalans (SEPEC)*, (València, 19. února 2015), https://www.academia.edu/10985237/Anticatalanisme_i_involuci%C3%B3_al_Pa%C3%ADs_Valenci%C3%A0_contemporani_Conseq%C3%BC%C3%A8ncies_socials_i_pol%C3%ADtiques_dun_moviment_reaccionari (staženo 22. února 2021).
20. Zabaltza, Xabier. „Towards Hroch's Phase Z: ‘anti-nationalism’ in Valencia and Navarre (Spain)“, *Nations and Nationalism* 25, č.3, (2019): 1–22, doi:10.1111/nana.12482.

Podpis studenta a datum

Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí bakalářského semináře		
Garant oboru		